LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1

moteris

1967 SAUSIS – VASARIS

TURINYS

Vysk. V. Brizgys	Apsimarinimo ir krikščioniškų papročių tema	2
J. M. Matienė	Lietuviška šeima	4
D. Petrutytė	Žinios ir mokėjimas neateina savaime	6
L. Švėgždaitė	Niekad nepamiršiu (eil.)	8
Augustatytė-Vaičiūnienė	Naktis ant Nemuno (eil.)	8
S. Vilkauja	Grįžtu atgalios	9
A. S.	Aš negeriu ir nerūkau	10
G. Gustaitytė-Krivickienė	Apie požeminį Kauną	11
J. Natkienė	Naujosios kartos auklėjimas	12
S. Oželienė	O jazminai žydi	15
• Moterys pasaulyje	Dr. O. Labanauskaitė—sukaktuvininkė M. Galdikienė	18
• Buto įrengimas	Veda A. Šarūnienė	22
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	23
• Šeimininkių kampelis		26
• Organizacinė veikla		28

ILIUSTRACIJOS

V. Stančikaitė - Abraitienė	Vaidila	1
— . —	Krucifiksas — liet. liaud. menas	3
— . —	Šventoji šeima — liet. liaud. menas	4
L. Kazokas	Prie malūno	7
V. Stančikaitė - Abraitienė	Sugrįžus	8
— . —	Pieta — liet. liaud. menas	9
A. Skliutauskaitė	Žiema	12
V. Mackevičius	Vilnius žiemą	14
J. Pacevičiūtė	Motinos portretas	15
J. Pacevičiūtė	Griuvėsiai prie Cinecitta	16

"Moteris" Lietuvių Moterų Žurnalas. 1967 m. Nr. 1 (55).
Redakcinė kolegija: Z. Daugvainienė, I. Kairienė, E. Krikščiūnienė, N. Kulpavičienė.

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija.
Meno ir techn. red. N. Kulpavičienė.
Administratorė: B. Pabedinskienė.

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ontario. Spaudė "Žiburių spaudos B-vė, Toronto, Ont. Viršelis N. Kulpavičienės. Prenumerata metams $5.00.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt., redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1967 m. Nr. 1 (55).
Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto.

moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS
1967 Nr. 1 (55)

V. STANČIKAITĖ-ABRAITIENĖ

VAIDILA (aliejus)

APSIMARINIMO IR KRIKŠČIONIŠKŲ PAPROČIŲ TEMA

VYSK. VINCENTAS BRIZGYS

LIETUVIAMS LAISVAME PASAULYJE

Brangūs sesės ir broliai lietuviai

Mūsų Bažnyčioje santykiai tarp hierarchijos ir kitų tikinčiųjų yra labai panašūs į geros šeimos narių santykius. Mažai suprantantiems vaikams tėvai pasako, kaip elgtis net ir mažiausiose smulkmenose. Paaugusiems ir daugiau išmanantiems tėvai duoda tik bendresnių nurodymų, patarimų, kuriuos savo kasdieniniame elgesyje pritaiko jau patys vaikai.

Bažnyčios vadovybė kadaise labai tiksliai pasakydavo, kada ir kokius gerus darbus žmonės turi atlikti, nuo ko ir kada susilaikyti, kaip apsimarinti, kokią atgailą daryti. Mūsų laikais Bažnyčios vadovybė, pasitikėdama katalikų dvasiniu ir intelektualiniu subrendimu, daugelį buvusių tikslių įsakymų, pertvarkymų atšaukia ir palieka tik dėsnius, kurie saisto žmogaus gyvenimą, ir pasitiki, kad kiekvienas katalikas pakankamai išmintingai ir uoliai juos pritaikys savo asmeniui. Taip paskutinių 50 metų laikotarpyje tapo palaipsniui atšaukti daugelis buvusių pasninko ir abstinencijos potvarkių. Tai padaryta ne tuo tikslu, kad tikintieji atprastų nuo visokios drausmės, nuo apsimarinimo, nuo atgailos, bet kad pakitėjusiame gyvenime palengvintų geriau atlikti kiekvienam savas kasdienines pareigas ir lengvesniu eucharistinio pasninko įstatymu paragintų tikinčiuosius dažnesnei šv. Komunijai.

Pačiuose paskutiniuose potvarkiuose, dar labiau palengvinančiuose pasninko reikalavimus, ir visuotinis Vatikano II susirinkimas ir P. Paulius VI primena, kad bendras apsimarinimo ir atgailos reikalavimas yra iš Dievo ir jokis žmogus nei Apaštalų Sostas negali to reikalavimo panaikinti, nė vienas žmogus negali nuo to pats savęs dispensuoti. Kokia bebūtų drausmė pagal Bažnyčios įstatymus, santykiai tarp Dievo ir žmonių, Dievo teisingumas pasilieka visada tie patys. Kokie bebūtų pasninko ir kitų atgailų potvarkiai, Kristaus žodžiai pasilieka, kad yra piktų dvasių, kurios "kitaip neišvaromos, kaip tik malda ir pasninku" (Mat. 17, 20); "Jei atgailos nedarysite, visi taip pat pražūsite" (Luk. 13, 5). Šventasis Raštas yra pilnas įspėjimų, esą nebūtų įvykę daugybės nelaimių, jeigu žmonės būtų laiku atgailoję; kad nusidėjusiam žmogui nėra išganymo be atgailos. Permaldauti Dievą už savo ir kitų kaltes, išprašyti malonių, žmogui pačiam išsilaikyti deramam tobulume yra būtini — saikingumas, apsimarinimas, atgailos darbai, malda. Mūsų dienomis daug kur panaikinamas buvęs savaitėje vieninteles dienos-penktadienio abstinencijos įsakymas. Gydytojai ir kiti išmintingesni žmonės galvoja, kaip įtikinti žmones, kad jie patys suprastų, jog maisto įvairumas, saikingumas, apsimarinimas yra būtini žmogaus sveikatai. O dvasinės srities vadovai ir toliau tvirtins, kad šios dorybės yra reikalingos valios, charakterio auklėjimui nemažiau kaip sveikatai. Taigi ir pakitėjus Bažnyčios drausminiams įstatymams saikingumas, apsimarinimas, atgailos praktikų bendras reikalavimas pasilieka. Mūsų laiko žmonėms teikiama tik daugiau iniciatyvos pasirinkti ir apsispręsti, kada ir kokiu būdu kuris apsimarins, kokią paskirs sau atgailą.

Visuotinis Vatikano II susirinkimas pabrėžia dar ir kitą reikalą. Ir ateičiai lieka tie patys laiko tarpai, kuriuose tikintieji privalo daugiau, negu paprastu laiku dvasiškai susitelkti, apsimarinti, pasiskirti kokias nors ypatingas atgailas. Tokie ypatingi laiko tarpai yra Adventas ir Gavėnia. Gavėnios meto pasninko ir abstinencijos įstatymas yra palengvintas, tačiau tuomi nepanaikinama pareiga paskirti sau pačiam kokius nors ypatingus atgailos darbus ar apsimarinimus. Yra daug dalykų, kurie Advento ir Gavėnios laikui netiko anksčiau, netinka nei dabar. Ir dabar Advente ir Gavėnioje netinka pasilinksminimai, nereikalingos pramogos, visokis nesaikingumas. Praeityje tiko, tinka ir dabar apsimarinimas, didesnis pamaldumas, įvairūs atgailos ir labdaros darbai. Visuotinis Vatikano II susirinkimas ragina, ypatingai Gavėnios metu, net viešai ir bendruomeninei atgailai.

Primindamas šiuos Dievo ir Bažnyčios reikalavimus, drįstu paraginti jus, Mylimieji Kristuje, nesiduoti ir neleisti, kad pagoniškos įtakos iškreiptų Dievo ir Bažnyčios reikalavimus bei patarimus, gadintų mūsų krikščioniškas ir prasmingas tradicijas. Reikia atsiminti, kad Advento ir Gavėnios metu katalikams netinka ruošti pasilinksminimus, nebūtinas pramogas, netinka to laiko neatžymėti jokiu asmeniniu apsimarinimu. Daugelyje vietų įsigali tradicija, kad katalikiškų mokyklų vaikučiai bei jaunimas Advento ir Gavėnios metu atsižada nebūtinų skanėstų, o sutaupas skiria kokiam nors labdaros darbui. Dar būdami tremtinių stovyklose Europoje ir čia nekartą esame gavę iš tokių mokyklų aukų mūsų kaliniams Sibire, vargstantiems Lietuvoje ir kitokiems geriems darbams. Užaugusieji galėtų panašiu būdu padaryti daugiau gero sau ir kitiems. Suaugusieji katalikai galėtų visi atsižadėti Advento ir Gavėnios metu pvz. rūkymo, alkoholio vartojimo, nebūtinų pramogų, o sutaupas skirti kokiam nors geram darbui. Mums, lietuviams, ypatingai tuo metu dera atsiminti nuoširdžiau, negu betkada, kad turime svarbių reikalų, liečiančių visą tautą, Lietuvoje vargstančių paramai turime Religinę Šalpą ir BALFą, Romoje — Šv. Kazimiero Kolegiją, turime vienuolijas ir jų veiklą, savas mokyklas ir jau-

KRUCIFIKSAS

LIETUVIŲ

LIAUDIES

MENAS

nimo organizacijas, kad reikia pagalbos mūsų lietuviškai liturginei, religinei ir kitokiai gerai spaudai.

Ypatingai Gavėnios metu grįžkime prie daug gražesnių ir prasmingesnių praktikų, negu pasilinksminimai ir nebūtini susirinkimai. Ar gi nebus švenčiau, prasmingiau ir net visuomeniniu bei tautiniu atžvilgiu naudingiau Gavėnios šeštadieniais, sekmadieniais rinktis į bažnyčią lietuviškai pagiedoti Graudžius Verksmus, lietuviškas giesmes giedant apeiti Kryžiaus Kelius. Iš tokių valandų kiekvienas išsineš sieloje daugiau gero, negu iš nebūtino susirinkimo.

Bažnyčia mūsų laikais savo naujais potvarkiais šaukia visus ne į pairimą, ne į pagonišką supasaulėjimą, o į sąmoningesnį, savarankiškesnį, gilesnį Kristaus Mistinio Kūno narių dvasinį atsinaujinimą ir gyvenimą arčiau su Kristumi. Bažnyčios vadovybė mano, kad mūsų laikų kataliko sąmoningumu galima daugiau pasitikėti, negu praeityje. Mūsų subrendimo laipsnį parodys mūsų elgesys. Advento ir Gavėnios pramogas teisinantieji tautinio labo motyvais turėtų prisiminti religinių praktikų ir tradicijų vertę žydų tautos ištvermėje ne 20 ar 100 metų, o kelis tūkstančius metų.

Mūsų tautos ankstesnės kartos sukūrė daug krikščioniškų papročių, tradicijų, supintų su tautos charakteriu. Jos yra vertingos ir dabar. Už krikščionišką religiją ir gyvenimą tiek iškentėjusios ir dabar kenčiančios tautos nariai esame įpareigoti visai žmonijai nepasimesti klaidingose nuotaikose ir aplinkoje, o gyventi savu krikščionišku gyvenimu ir kitus jo pamokyti.

Suminėti žmogiški motyvai, sujungti su dieviško įstatymo reikalavimais, tepadeda susiorientuoti naujų laikų naujuose potvarkiuose, kad išlaikydami senas krikščioniško gyvenimo vertybes pajėgtumėm sukurti ir naujų.

Visada prisiminkime ir gyvenime taikykime pranašo Izaijo paraginimą: "Ieškokite Viešpaties, kol jis randamas; šaukitės Jo, kol jis yra arti. Nedorėlis tepalieka savo kelią ir niekadėjas savo kėslus; tegrįžta į Viešpatį, kuris jo pasigailės; į mūsų Dievą, kuris yra didžiai atlaidus" (55, 6 . . .).

ŠVENTOJI ŠEIMA — LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS

LIETUVIŠKA ŠEIMA

J. M. MATIENĖ

Kas yra šeima? Klausimas, atrodo, aiškus ir gal nevertėtu tokiu klausimu nė kalbėti, o tuo labiau rašyti. Bet tikrenybėje taip nėra. Šeimos įvairuoja pagal tautas, o lietuviška šeima yra (tikriau — buvo) savotiška. Dabar mes esame susidūrę su daugeliu tautų, gyvename taip pat ne vienoje valstybėje, stebime ir matome skirtumus, kaip šeimos, taip ir viso kito gyvenimo, ir klausimas kas yra šeima, man atrodo, yra verta pasvarstyti.

Lietuvoje mes augome ir gyvenome šeimose, ir buvo natūralu, kad toks klausimas nė nekildavo. Dabar tiek man, tiek daugeliui kitų rimtai kyla klausimas kas yra šeima, ypač tiems, kurie gyvena anglosaksų kraštuose, kaip Kanadoje, Amerikoje, Anglijoje. Yra painiavų, o su tomis painiavomis yra susiję ir kiti klausimai.

Lietuvoje šeima dažniausiai susidėdavo iš trijų kartų: seneliai, tėvai, vaikai. Jie visi gyvendavo kartu, bet kiekviena karta turėjo savo teises, savo darbus, savo pareigas. Jie veikė vieni kitus, darydami vieni kitiems didelės įtakos.

Tėvai buvo šeimos aprūpintojai, duondaviai. Ant jų pečių gulė visi darbai, jie išlaikė šeimą, rūpindamiesi visais materialiais reikalais. Tai buvo fiziniai tvirtoji karta, pati pajėgiausia.

Vaikai ruošėsi gyvenimui: mokėsi, auklėjosi, pratindavosi prie darbų, ir kiek galėdami padėdavo kad ir tam pačiam ūkyje: ganė karves, kiaules, dabojo paukščius, atlikdavo mažesnius darbus. Bet svarbiausias jų uždavinys buvo mokymasis.

Seneliai (tėvų tėvai) jau buvo savo pozicijas užleidę jaunesniems, būdavo užleidę ir patį vadovavimą ir pasitraukę iš pirmųjų vietų. Jie betgi namuose būdavo gerbiami, jie teikdavo patarimus bei nurodymus ir patiems šeimininkams. Jie buvo pati senoji karta, daugiausia patyrusi, daugiausia mačiusi ir iškentėjusi. Vaidmuo jų betgi buvo ryškiausias santykv su pačia jauniausia karta — su vaikais. Tėvai, darbais užimti, neturėjo laiko "bovytis" su savo vaikais. Tai atlikdavo seneliai. Jie juos globodavo, valgydindavo, prižiūrėdavo. Vieni ir kiti laiką praleis-

davo namuose, kieme, sodne. Tėvai laukuose, pievose, o seneliai nuolat su jauniausia karta: jiems pasakas pasakoja, dainas dainuoja, pasakoja tikrus ir fantastinius įvykius, praeities atsitikimus iš karų, iš istorijų, iš senovės, apie prancūzmečius, apie krakusmečius, apie bado metus, apie šventuosius, apie milžinus ir nykštukus, jie mokė vaikus poterių, mokė gražių papročių.

Kodėl vienoje ar kitoje tautoje vystosi vienoda kultūra, papročiai, tradicijos, vienodos pažiūros, vienoda religija? Tai ilgų metų perdavimas iš vienos kartos į kitą visų kultūrinių vertybių. Vaikas auga ir jis nepabėga iš savo aplinkumos. Nepabėga iš jį supamo rato. Jis persiima, pats to nepastebėdamas, pats ir nesuprasdamas ta visa kultūros dvasia, ta jau seniai tautoje esama nuotaika, o persiėmęs jis ją gina ir gins kaip savo kažką paveldėtą, lyg ir įgimtą.

Kodėl lietuvių tautoje vyravo toks giliai įsisąmonintas kultūringas humaniškumas? Kodėl joje buvo giliai įleidęs šaknis asmens gerbimas, gerbimas seno žmogaus (kuriam dar ne taip seniai ir rankas bučiuodavo), kodėl Lietuvoje buvo įsivyravęs nedirbtinas svetingumas, artimo užjautimas ir greita pagalba ištikus nelaimei? Toki dalykai neatėjo ir neįsikūrė staiga vieneriais metais, dešimtmečiais ar netgi šimtmečiais. Tas viskas kūrėsi, kaupėsi per ilgus, ilgus šimtmečius ar net ir tūkstančius metų. Krikščionybė pas mus atėjusi rado lengvus kelius, nes mūsų tauta iš esmės krikščioniškąją kultūrą jau puoselėjo iš senų, senų laikų, kada šaly buvo šventi ąžuolynai, romuvos, vaidylos ir vaidilutės, kriviai ir krivaičiai. Ir tas viskas ėjo vienu vieškeliu — per lietuvišką šeimą. Nebuvo juk knygų ir kito spausdinto žodžio. Šeima perdavinėjo savas lietuviškas vertybes iš vienos kartos į kitą kurios keliavo ilgus, ilgus metus. Senovės vertingi dalykai neprapuolė, neišnyko, bet buvo perduodami drauge su pasakomis, dainomis jaunesnėms kartoms ir taip atėjo ligi mūsų.

Dabar pažiūrėkime į kitus vaizdus, mums dabar gerai pažįstamus, nes su jais mes susitinkame kasdien tiek Kanadoje ir Amerikoje. Čia dabar visi susirūpinę savo jaunimo degeneracija. Kasmet jaunimo nusikaltimų skaičius didėja ir kiekybiniai ir praporcionaliai. Jaunuomenės kriminalai šiose šalyse jau sudaro rimtas problemas ir valstybei, ir mokyklai, ir Bažnyčioms, ir net kalėjimams. Tik ne tėvams. Jei tokiu tempu eis ir toliau, (o kodėl neiti?) kas bus už penkiasdešimt metų? Čia nereikės jokių raudonųjų nei rusų, nei kinų. Patys save sunaikins.

Ir kas kaltas? Atsakymą aš tik vieną randu — kalta šeima, kurios šiuose kraštuose faktiškai kaip ir nėra. Šeimos neauklėja, šeimos neturi įtakos savo vaikams. Jie auga palaidi. Auklėja juos gatvė. Auklėja kaubojai ir kriminalistai; auklėja bandos su revolveriais ir kaukėmis.

O šeima teisinasi — ji neturinti laiko savo vaikų auklėti. Tėvai turi dirbti, jie turi amžinai bėgti, turi skubėti. O seneliai? — jų nėra. Nei kanadiška, nei amerikoniška šeima senelių nepripažįsta. Jie išvaryti į beprotnamius, į elgėtynus, jie atiduoti į "gerus namus", kad namie nesimaišytų po kojomis. Geriausiu atveju jie gyvena savo nuosavuose namuose, atsiskyrę nuo vaikų, ir tik per didžiąsias šventes (jeigu jos dar pripažįstamos) jie pamato savo vaikus ir vaikaičius, kuriems jokios įtakos jau jie neturi. Jie niekuo vaikaičiams neimponuoja.

Amerikoje ir Kanadoje vyrauja vaikų diktatūra. Savo tėvus ir bendrai vyresniuosius jie kitaip ir nevadina kaip "mūsų seniai", kurie jų supratimu nieko nesupranta, ir kurie jokio autoriteto jiems neturi. "Mes" — o tie mes, tai, lietuviškais vardais vadinant, yra padaužos, naktibaldos ir visokių neramumų iniciatoriai ir vykdytojai, net ir orgijų dalyviai.

Rusijoj kai šeima, kaip buržuazinis "išmislas" naujų viešpačių tapo išardyta, priviso "bezprizorninkų" — vaikų, augusių be šeimos, be globos, be priežiūros, kurie ilgainiui tapo visuomenės atmatomis, bandų dalyviais, kurių buvo pilni kalėjimai ir sunkių darbų vergų stovyklos, nes su jais ir bolševikai nerado galimybių sugyventi ir juos paversti naudingais valstybės piliečiais. Tai viso socialinio gyvenimo didelė žaizda.

Kiekvienam iš mūsų, ypač gyvenantiems didmiesčiuose, teko matyti vaizdus, kai paaugliai būva paleidžiami iš mokyklų. Vaizdai tie patys autobusuose, tramvajuose, požeminiuose traukinėliuose. Vieną kartą vienam didmiesty man pasitaikė važiuoti tokiu laiku po pietų, kada buvo paleisti vaikai-paaugliai iš kažkokios mokyklos. Prigužėjo jų pilnas požeminis traukinukas. Kas ten vyko, sunku ir aprašyti, apsakyti. Riksmas, kliksmas, voliojimasis ant grindų, beprotiški šokiai kitam gale, ir berniuku ir mergaičių. Niekas jų nedraudė, niekas jų nestabdė. Priešingai, suaugę kiek galėdami traukėsi į šalį, kad tik jų neužkliudytų. Reiškia, keleiviams tie vaizdai nebuvo naujiena, ir jie žinojo savo bejėgiškumą. Stebėjau, ir vienas klausimas mane kamavo tada, kamuoja jis mane ir šiandien: — o kas bus iš šių jaunų žmonių? Kokius darbus jie sugebės dirbti? Koks procentas iš jų eis į kalėjimus? Koks procentas eis savižudybės keliais? Šitą vaizdą nešiodama savyje visai nesistebiu jaunimo kriminalais, nusikaltimais, sugebėjimu žudyti, vogti, paleistuvauti ir nešti netvarką į visą aplinkos gyvenimą.

Dažnai paskaitau pagarsėjusios Ann Landers skyrių įvairiuose laikraščiuose. Man netaip jau įdomūs jos atsakymai. Jie yra protingi ir visai tvarkoj, bet paklausimai pati įdomiausia dalis. Jie atvaizduoja viso šio kontinento gyvenimą su jo visomis apnuogintomis smulkmenomis. Ten labai dažnai keliami klausimai pačių jaunųjų arba jų artimųjų ir tėvų, pamačiusių savo vaikų neišbrendamus kelius, ir nežinančių kaip ir kokia linkme pasukti iš šio "amerikoniško" pavojaus. Bet dažnai būva jau pervėlu.

Atrodo, moralinis iškrypimas yra visuotinis. Tėvai yra apleidę, o gal niekad ir nesidomėję savo vaikų auklėjimu, jų gyvenimu, jų elgesiu. Tėvai nesirūpina savo vaikų laisvalaikiu, nesirūpina kur jie eina, ką jie daro. Paauglių naktiniai pasimatymai, dažnai užsitęsę ligi aušros, atrodo, yra normalus dalykas. Normalus dalykas mergaičiu 15-17 metų neštumas. Tada jau tėvai susirūpina kaip paslėpti skandalą, nes lyg ir nepatogu prieš savo aplinką, kad dukra parsineša "dovanų". Tai modernios, dažnai turtingos, šeimos priliptas liepto galas. Čia veikia bendra gatvės dvasia, kuri nežino jokių varžtų; čia veikia ir ir esamoji šeimos struktūra: nėra stabdžių. Visi skuba, nėra laiko pagalvoti, nėra laiko susirūpinti, nėra laiko pramatyti visas galimas pasekas. O vaikai eina savais, jiems įdomiais, kad ir labai blogais ir pavojingais keliais.

Prisideda prie to bendro pakrikimo ir pagarsėję Amerikos divorsai — persiskyrusios šeimos. Statis-

VILNIAUS UNIVERSITETAS

tikos nustatyta, kad dideliausias procentas nusikaltusių vaikų yra iš persiskyrusių šeimų — jų niekas neauklėja.

Mažas berniukas kartą klausia kito: "ar tu turi broliukų ir sesučių?" "Ne, bet užtat turiu tris tėvelius iš mamytės pusės ir keturias mamytes iš tėvelio pusės", atsako užklaustasis. Na, žinoma prie tiek "tėvelių" ir "mamyčių" vaikas lieka vienas, ir jis eina kur nori, ir daro ką nori.

Dabar kitas klausima — ar nueis ir mūsų lietuviškas priaugantis jaunimas šiais klystkeliais? Ar ir jis paseks modernųjį "pažangos" jaunimą? O tas priklausys nuo mūsų pačių, nuo mūsų šeimos tvirtumo, nuo tėvo kietos rankos, nuo motinos mylinčios širdies. Yra ženklų, kad ir mes savo tradicinę šeimą iš trijų kartų ardome savo nenaudai. Ardome grynai nenaudai asmenine prasme, ardome ir lietuviškai nenaudai, apleisdami ir neišmokindami vaikų grynos savo kalbos, neišmokindami lietuviškų papročių ir nepajėgdami jiems perteikti savos lietuviškos kultūros bendrai. Senųjų įgytos vertybės dažnai neperduodamos jaunajai kartai. Esą jos nemodernios, esą jos netinka šiems laikams, esą jos tinka tik kaimo, ir tai atsilikusio, sąlygoms.

Motinos, pabuskime kol dar nevėlu.

Sulaikykime savo šeimas nuo irimo. Jei vienos nepajėgiame, prašykime ir kvieskim į talką mūsų močiutes ir senelius mums padėti. Nevykime jų iš savo, dabar moderniškai vadinamų "rezidencijų". Išviję juos, neteksime ir savo brangiausio turto — savo vaikų. Turėsime daug kambarių, turėsime daug vietos savo svečiams ir reprezentacijai, bet išnyks juose jaunatvės juokas ir nekaltas lietuviškas žodis.

Žinios ir mokėjimas neateina savaime

D. PETRUTYTĖ

Du kraštutinumai

Šių laikų tėvai, besistengdami duoti savo vaikams kuo geriausią išauklėjimą, ima ir nukrypsta į du kraštutinumus: besąlyginį griežtumą ar visišką "laisvę".

Vieni tėvai naudoja didelį griežtumą, beatodairiškai reikalaudami iš savo mažamečių vaikučių paklusti jų valiai ir jų autoritetui. Jie neatlaidžiai reikalauja, kad jų mažyliai visuomet darytų tai, ko jie nori, kada jie nori ir taip, kaip jie nori.

Kiti gi yra pasinešę visai priešingon pusėn. Šitie tėvai beveik nieko neraikalauja iš savo vaikų, duodami jiems neribotą laisvę ir tenkindami visokiausias jų užgaidas. Tokiose šeimose vaikai daro ką jie nori, kada jie nori ir taip, kaip jie nori. Reikia manyti, kad tai patys nelaimingiausi žmonės: ir tėvai, ir vaikai. Pirmieji yra vaikų vergai, o pastarieji yra savo užgaidų vergai.

Dabar pažiūrėkime kaip tie du kraštutinumai veikia vaikus, jų psichologiją.

Pirmuoju atveju vaikai pasidaro užguiti, nesavistovūs, prislėgti, neturį iniciatyvos, bailiai, liguistai prisirišę prie tėvų. Tokių vaikų inteligencijos plėtra lieka užgožta, nes tėvai už juos galvoja, daro nutarimus ir sprendimus.

Antruoju atveju, visai priešingai, vaikai esti įžūlūs, nemandagūs, triukšmingi, dideli savanaudžiai, padaužos. Jų inteligencijos plėtra pažeista nepažabotų laukinių elgesių ir neišmintingų įnorių. Tačiau vienas asmenybės bruožas — didelis užsispyrimas — charakteringas yra ir vieniems ir kitiems.

Šie abu kraštutinumai — besąlyginis griežtumas ir neribotas laisvumas — neteikia vaikams nei laimės, nei džiaugsmo, nei sveikos kūrybinės energijos, nes dažniausia ji sunaudojama įnoriams ir neprasmingiems užsispyrimas. Tačiau, bendrai kalbant, visdėlto tur būt geriau, kad ir perdėtas griežtumas, negu besaikis palaidumas.

Vidurio kelias

Tikrasis auklėjimo kelias driekiasi tarp tų dviejų kraštutinumų. Tik, deja, juo einančiųjų yra nedaug.

Šiuo keliu einantieji tėvai — naujieji tėvai, modernieji tėvai — nespraudžia vaikų į savo pačių sukaltus rėmus pagal senų laikų paprotį, kai buvo tvirtai tikima, jog vaikai yra sutverti tik tam, kad klausytų savo tėvų. Taip pat jie nepalieka jų likimo valiai, atsieit, leisdami jiems patiems save auklėti. Jie sugeba sudaryti palankias sąlygas normaliam vaikų vystymuisi, išmintingai suderindami laisvės ir drausmės principus. Jie duoda vaikui laisvę, leisdami jam daryti tai, kas gera, gražu, mandagu, socialu. Reikalui esant jie moka vaikus sudrausminti nepažeisdami jų asmenybės orumo ir jų kūnelio neliečiamumo, kitais žodžiais tariant, nevartodami fizinių bausmių.

Tačiau tėvai, norintieji laikytis vidurinio kelio auklėjime, reikalingi yra stipraus pasiruošimo, gilaus

PRIE MALŪNO

L. KAZOKAS

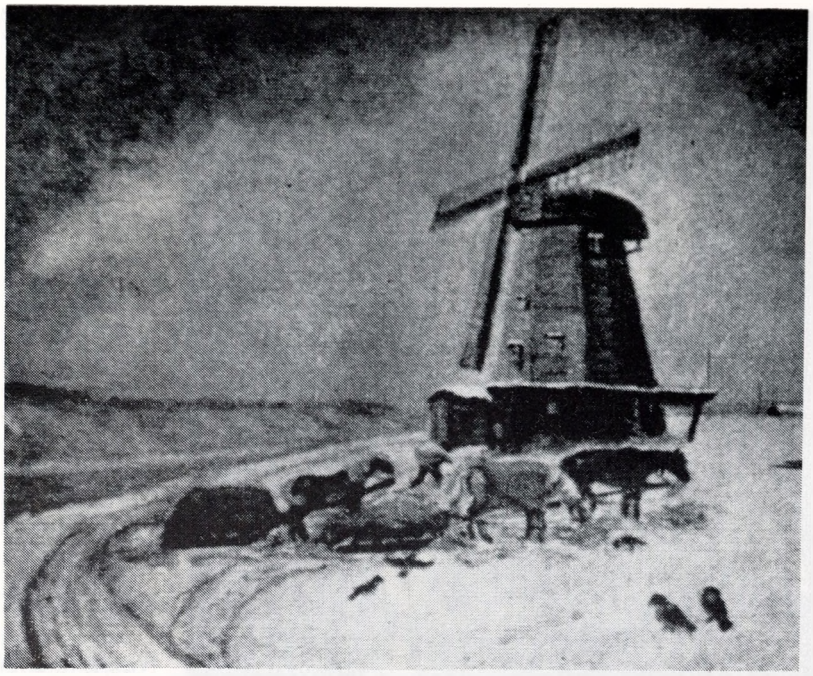

įsisąmoninimo, kad pirmoj eilėj, *jie yra tėvai auklėtojai*, o ne tik gimdytojai. Gimdo ir augina visi gyviai, tačiau auklėti tegali tik žmogiškos būtybės — tėvai. Tokiu būdu tėvai tampa nematomaisiais visuomenės formuotojais teigiamąja arba neigiamąja prasme.

Pasidaryti tėvais auklėtojais, negana susituokti, negana pagimdyti kūdikį ir negana intuicijos bei meilės, bet reikia žinių ir mokėjimo. Žinios ir mokėjimas neateina savaime. Jas reikia įsigyti kruopščiomis studijomis ir praktišku darbu. Teorija ir praktika yra du neatskiriami dalykai, kad auklėjimo darbas būtų sėkmingas. Vien praktika, be teorinių žinių, dažnai nuveda į šunkelius ir akligatvius, o teorija, atsijusi nuo praktiško gyvenimo, neretai virsta gražiu muilo burbulu.

Iš tikrųjų, niekas pasaulyje nėra taip reikalingas žinių ir gilios nuovokos apie gyvenimą kaip tėvai. Jų akiratis visais gyvenimą liečiančiais klausimais turėtų būti labai platus, kadangi vaiko augimas ir jo asmenybės plėtojimasis nėra atsitiktinis dalykas, bet suma įvairių įtakų, kurios arba teigiamai, arba neigiamai, arba net žudančiai veikia vaiką nuo pat jo gyvenimo pradžios. Gyvenimo pradžia šiandien laikoma ne gimimas, o prasidėjimas. Ir kas gali būti patrauklesnio už sugebėjimą ne tik sekti, bet veikliai dalyvauti vaiko raidos kelyje?

Nuo ko pradėti?

Atsakymas labai trumpas: nuo savęs, nuo savęs persiauklėjimo, nuo žinių gilinimo auklėjimo srityje. Pirmasis žingsnis šiame kelyje, tai pastangos įsisąmoninti, kad auklėjimas nėra vaiko formavimas, jo treniravimas. Auklėjimas yra išmintingas vadovavimas neužmečiant vaikui savo stipresnės valios, — iš vienos pusės ir nepaliekant jo likimo valiai arba jo paties nuožiūrai, — iš antrosios pusės.

Kitas labai svarbus dalykas žinoti, jog vaikas nėra mažas "žmogiukas". Jis nėra suaugusiojo kopija tik mažame pavidale. Vaikas, iki šešerių metų amžiaus, iš esmės skiriasi nuo suaugusiojo žmogaus. Skirtumas glūdi ne fizinio kūno mažose proporcijose, bet dvasinėse ir psichologinėse apraiškose.

Panagrinėkime vieną iš daugelio aspektų, kurie skiria vaiką nuo suaugusiojo. Pvz., suaugęs žmogus, bet ką darydamas, stengiasi, per trumpiausią laiką, kuo daugiausia padaryti, kuo mažiausia sunaudodamas energijos. Suaugusio veikimo motyvas išorinis, kiek galima greitesnis darbo atlikimas. Vaiko veikimo motyvas yra vidinis — sąmonėjimas, priverčiant medžiaginį kūną paklusti dvasiai. Sąmoningumas pasiekiamas tik per veiklumą, per prasmingą veiklumą Todėl vaikas bet ką darydamas, daro tai dėl paties veiksmo. Jam įdomu daryti, o ne padaryti. Didžioji dalis nesusipratimų tarp tėvų ir mažų vaikų įvyksta tik dėlto, kad tėvai nesupranta mažo vaiko veiklos pobūdžio.

Antai, mažas vaikutis, labai nevikriai, bet atsidėjęs, su kastuvėliu pila smėlį į kibiriuką. Dalis smėlio vis praberiama pro šalį. Mama, matydama vaiko pastangas, pagaili jo ir pripila pilną kibirėlį smėlio. Tikslas pasiektas. Mama patenkinta. Bet kas atsitiko su vaiku, kuris prieš keletą minučių buvo paskendęs savo veikloje? Ogi pradėjo ožiuotis: trenkęs kastuvėlį žemėn, apvertęs kibirėlį ėmė rėkti ir šaukti.

Dėl ko šitokia tragedija? Kas negero atsitiko?

Vaikučiui visai nerūpėjo pripildyti kibirėlį smėliu, bet jį domino pats pylimo veiksmas. Pilstydamas, jis nesąmoningai vykdė raumenų susiklausymą ir tas vyksmas nepaprastai jį džiugino, nes kiekvienas pataikymas smėlio į kibirėlį vedė vaikutį prie savisąmonės, prie savojo "aš" pajutimo ir išryškinimo. Todėl pripildymas kibirėlio iššaukė negatyvią vaiko reakciją, nes tuo būdu buvo sutrukdytas jos asmenybės kūrimo darbas, jo nemiklių raumenų palenkimas dvasios tarnybai. Kiek kartų tiesioginiai įsikišdami suardome vaiko veiklos ciklą, tiek kartų paliekame neigiamus pėdsakus jo besikuriančioje asmenybėje. Mažo vaiko veikla nėra betikslis žaidimas.

V. STANČIKAITĖ - ABRAITIENĖ

SUGRĮŽUS

LAIMA ŠVĖGŽDAITĖ

NIEKAD NEPAMIRŠIU

Pamiršti galiu aš alyvų kvapą,
Ir tas nepaprastai žydrias naktis,
Karą, vargą, badą,
Mirtį, kraują, užmerktas akis . . .

Galiu aš užmiršti griaužiantį alkį
Ir grandinėm sukaustytas savo rankas,
Baimę, liūdesį ir šaltį,
Siūbuojančias jūrų gelmes.

Viską tremtyje galiu aš pamiršti,
Ir erškėčius, kurie širdį supynė . . .
Bet niekad užmiršti tavęs negaliu,
L i e t u v a , m a n o t ė v y n e !

J. AUGUSTAITYTĖ VAIČIŪNIENĖ

NAKTIS ANT NEMUNO

Naktis ant Nemuno sustojo.
Atplaukus mėlyna giria.
Beržuose dar supasi daina artojo
Ir miršta vėl pradalgių bare.

Tuojau atplauks žvejai į vagą
Ir trauks sidabro žuvytes.
Pakrantėm kuklūs žiburėliai dega,
Viliodami blankiai žvaigždes.

O kaip ramu ten būdavo rymoti,
Kaip laisva, gera ir graudu . . .
Klausai, ką kalba medžių stuobriai samanoti,
Kaip šaukia kažin kas vardu.

Kaip glosto bangos baltą žvirgždą,
Kaip šnabžda meilę vienplaukė ieva,
Kaip kaime svirtis girgžda,
Nenoromis amteli šuva.

Paskui matai, kaip gęsta žiburėliai,
Ištrauks šilkų tinklus žvejai.
Rankas į aukštį pakylėjai
Ir prie krūtinės minkštas sutemas glaudei.

Su lapais sunkios rasos kalba,
Ir su blakstienoms ašara gyva,
Ir pajutai, kaip, ant peties padėjus galvą,
Po žygių ilsis Lietuva.

O Nemunas vingiuoja, skuba
Į Baltiją didingas ir ramus
Pro vyšnių sodo baltą rūbą,
Pro miegančias sodybas ir namus.

GRĮŽTU ATGALIOS

S. VILKAUJA

Dideli, lengvi snaigių pūkai krinta žemyn. Greitai takas, alyvų krūmai ir medžiai apsikloja baltu sniego šydu. Tokiomis dienomis visuomet prisimenu namus... Ir nežinau kodėl? Juk ir kiti metų laikai yra savotiškai gražūs. Vasara su saulėtom dienom, kai pievose sugeltonuoja pienės, pasipila balti dobilėliai, smilgos, viedrynai, rasalinės gegužės, o neužmirštuolių lyg šviesiai mėlyno aksomo kilimai išsitiesia. Pavasaris su vėjais, grįžtančiais paukščjais ir sprogstančiais karklais taip pat yra įdomus. Ruduo nespėja keisti savo spalvų, ir voratinklių pulkai klastingai užkabinėja visus, primindami, kad dar bus daug šiltų dienų, pasipils miške grybai, nes "bobų vasara" čia pat. Bet žiema? Žiema man geriausiai patinka iš visų metų laikų. Ji mane veda praeitin, ir su pirmu sniegu aš grįžtu atgalios... Grįžtu į tuos namus, kur prabėgo mano vaikystė ir praėjo jaunos dienos, kaip tos baltos snaigės, blaškomos vėjo... Kai lauke viskas būna apklota baltu sniegu, tai tada aš vėl grįžtu į tuos namus, kurie yra taip toli nuo manęs, anapus vandenyno, bet jie taip artimi mano prisiminimuose... Aš, rodos, dar jaučiu vėsią, nešienautą pievą po mano basomis kojomis, kai su vaikais eidavau perkelti ir pagirdyti karvių į laukus, ar grįžtant prisiskinti buožių į durpinyčias. Rodos, girdžiu bičių dūzgimą sode ir gegutės kukavimą alksyne. Rodos, jaučiu vasaros vėjo pūtimą pro mano ausis ir girdžiu išnokusių rugių lauko siūbavimą, mėlynuojančių rugiagėlių bei raudonų aguonėlių šnarėjimą...

Grįžtu į tuos namus, kur dar buvome maži vaikai ir susėdę žiemos vakarais klausydavome mamos pasakojimų. Būdavo, susigūžiam aplink ją. Mamai leisdavome arčiau pečiaus, mažiesiems prie jos, o didesnieji prie stalo rengdavome pamokas ir protarpiais klausydavome. O tada ji pasakodavo mums apie savo jaunystę, apie tėvuko Nemajūnus, Punios piliakalnius, Jėzno girias, Geležiūnų raistus ir daugybę pasakų apie raganas, laumes, miškinius ir užburtas karalaites. Kartais bepasakodama nutildavo, nuliūsdavo ir lyg ilgėdavosi kažko labai jai brangaus, bet jau nebesugrįžtamo... Jos pasakojimai tikrai buvo labai savotiški. Kai kurie iš jų būdavo net labai baisūs (apie sugrįžusius namo numirėlius), kad net kartais maži vaikai užsikeldavo kojas ant kėdžių, kad koks nors vaiduoklis jų neužkabintų. Mama turėjo gana gerą balsą tai dažnai užtraukdavo ir daina apie našlaitėlę, piemenėlį, brolelį jojantį į karą, piršlį melagį ar paukščių vestuves. Ji mokėjo daug senoviškų dainų. Jei daina mums buvo žinoma, tai mes visi prisijungdavome. Ji pasakodama būtinai turėjo ką nors dirbti. Kartais siūdavo, o dažniausiai tai megzdavo mums pirštines ar kojines. Mama prie pečiaus sušildavo ir kartais užsnūsdavo, o tada pradėdavome juoktis, bet ji greitai pabusdavo ir imdavo ieškoti savo mezgimo pabėgusios akies.

Lauke pamažu sniegti... Ir šiandien, žiūrėdama į krintančias snaiges, aš vėl grįžtu atgalios...

... Sveika buk, Motina, paveiksle kantrybės,
Dėl Sunaus kurias kentėjai sunkybes,
Kada tarp dviejų latrų pakabintą
Apverkei Sunų savo numarintą
O! patieka musų
Sveika buk Motina dangiszka galybe,
Teip pastiprinta ant szirdies tvirtybe ...

iš "KANTICZKOS" 1859 m.

AŠ NEGERIU IR NERŪKAU...

A. S.

Aš negeriu. Tie keli keiksmažodžiai, kuriuos aš šūkteliu, nesukelia niekam jokio pasibaisėjimo. Po penkiolikos vedybų metų dar vis tebemyliu savo vyrą. Man ekrano herojais yra malonūs, švelnūs savo žmonoms ir vaikams šeimos vyrai. Grožiu ir muskulais pagarsėję širdžių ėdikai nedaro jokio įspūdžio. Naktinių išgėrimų nemėgstu; dar vidunakčio nesulaukusi, darausi mieguista ir noriu eiti namo. O kai išgirstu apie studentus, kurie lankosi vieni pas kitus dormitorijose, man plaukai pasišiaušia.

Tačiau, paskutiniu laiku pradėjau susirūpinti: gal su manimi yra kas nors netvarkoje!

Pirmiausia šią mintį man pakišo dabartiniai romanai: kiekvienos novelės herojė per metus praleidžia daugiau vyrų, negu aš kojinių nunešioju. O vyrai? Nei vienam iš jų, atrodo, nerūpi, kad žieminiai langai nesudėti ar kranai namuose varva. Jie per daug užsiėmę tarnybiniais posėdžiais, kuriuose svarbiausią vaidmenį atlieka kiekvienam svarbiam momentui pritaikytas vynas ir spiecialių išmierų raudonplaukė. Vienintelis, atrodo, rūpestis, kuris juos dar kamuoja, tai kad mergina neturėtų jokio nuodėmės komplekso.

Tačiau vien romanai nebūtų rimto rūpesčio sukėlę. Šiaip ar taip, jie yra išgalvoti ir nei vienas suaugęs žmogus jų rimtai neima. Daug daugiau mane neramina žymių psichologų ir visuomenės kritikų pasisakymai, kurie, atrodo, taip ir stovi šių romanų užnugaryje. Jie mums kasdien kartote kartoja, kad šiame atominiame, erdvės, pažangumo ir palaidumo (atsiprašau, turbūt atsipalaidavimo) amžiuje, mūsų atsilikusios puritoniškos pažiūros turi būti kaip galima greičiau sunaikintos. "Gali daryti ką nori, jeigu tik nesigėdini" yra naujausias jų obalsis.

Sakysime, esu vaišėse. Prie manęs artinasi švytėdamas šeimininkas su pilnu padėklu įmantriai sumaišytų kokteilių: "Ką pasirinksti? scotch su soda? baccari su coca-cola ar dry martini?" Aš paprašau vaisių sunkos. Šypsena jo veide dingsta ir sumišęs pakeliui į virtuvę sumurma: "aš pažiūrėsiu". Netoliese stovis simpatiškas ponas, matęs šią nepatogią sceną, nori gelbėti mane iš sumišimo ir pasiūlo cigaretę. "Ačiū, aš nerūkau", dar daugiau sumišusi papurtau galvą. "O, kokia padori moteris", prataria nusivylusiu balsu simpatiškasis ponas ir nusisuka į su iškirpta iki pat ten décolleté šviesiaplaukę, pučiančią dūmus pro nosį.

Mane suima didelė pagunda balsiai išskaičiuoti savo nuodėmes, kurių turiu daugybę; galėčiau ir visai atvirai prisipažinti, kad ne kartą buvo užėjęs noras nuplėšti nuo savęs "padorios moters" etiketę, tik, laimingu sutapimu, nepasitaikė proga. O gal nemokėjau jos išnaudoti! Gurkšnodama apelsinų sunką, stengiuosi numalšinti savo įsisiūbavusius jausmus ir susilieju su kedės atrama.

Retkarčiais tenka pabuvoti jaunų intelektualų tarpe. Jau vien jų išvaizda sukelia manyje menkavertystės kompleksą: mergaitės — apkritusiais ant akių plaukais, baltai dažytom lūpom, sprindžio ilgumo sijonu, raibom kojinėm. Berniukai — dar labiau apžėlę plaukais, be kaklaraikščio, aukštom kulnim batais. "Ar jūs nemanot", užklausia vienas iš jų, "kad daugelis vedusių žmonių veda tylios desperacijos egzistenciją?" — "Gali būti", nedrąsiai atsakau", tik aš, greičiausia, nepažįstu tokių". — "Ar nemanot, kad geriau pasiduoti, prisipažinti pralaimėjus ir skirtis, negu kentėti patylomis?" toliau dėsto jaunuolis. "Man atrodo geriau, kada vaikai turi ir tėvą ir motiną", mėginu prieštarauti. "Tik ne dabartiniais laikais", lengvai nugali mane. "O kaip apie priešvedybinę skaistybę?" toliau egzaminuoja, "ar tai nėra atgyvenęs ir juokingas prietaras?" Čia tai pakliuvau, galvoju sau. "Kai aš augau, tai mus mokė kitaip. Berniukai negerbdavo mergaičių, kurios taip elgėsi", atsakiau su silpna šypsena, lyg norėdama atsiprašyti, kad aš taip galvoju. Jaunuolis visažinančiai šypteli ir pašnekesys nutrūksta.

Šitokių atsilikusių savybių ir minčių yra manyje daugybė. Esu laiminga savo šeimoje, patenkinta tuo, ką turiu. Žinau, kad garsiai šito sakyti negalima. Moderniška, su šiuo gyvenimu einanti moteris turi būti pilna visokių kompleksų, neišsipildžiusių troškimų; savo nepriklausomumu ir agresyvumu turi viršyti vyrus, juos užvaldyti ir valdyti; gyvenimo partnerius rinktis pagal zoologinius dėsnius. Tačiau rasti ramybę ir pasitenkinimą savo šeimoje ir kasdieniniame gyvenime — kokia nesąmonė.

Reikėtų savo bespalvį charakterį kuo nors pajvairinti. Žinau! Jei kas siūlys degtinės ir cigaretę, sakysiu, kad esu reformuota alkoholikė ir net teisės neturiu pažiūrėti į tą pusę; o rūkyti pradėjau būdama keturiolikos metų, tik dabar, norėdama išgelbėti pasaulį nuo panikos, griežtai nutariau mesti. O kas dėl moteriško patrauklumo, tai pirma proga nusipirksiu šviesų peruką ir prisilipinsiu dirbtinus blakstienus.

Tik, beveik galiu derėtis iš trijų dolerių (standartinis mokestis, norint patekti į vardines), kad pirmas sutiktas aukštas juodbruvys taip ir užkalbins: "sakykit, koks malonus supuolimas; jūs taip primenat mano tetą. O — o, ji puikius balandėlius darydavo!"

APIE POŽEMINĮ KAUNĄ

G. GUSTAITYTĖ-KRIVICKIENĖ

Nemuno ir Neries santakoje, ten kur dabar stovi Kauno pilies griuvėsiai, kitados, prieš daug šimtų metų, kada lietuviai dar buvo gamtos ir jos galybių garbintojai, kaip seni žmonės pasakoja, buvo gražus ir didelis miestas — Kaunas, kuris prakeiktas guli giliai žemėse po dabartiniu Kauno miestu. Tada Lietuva dar buvo atskirų kunigaikščių ar karalių valdoma, o Kauną valdė jauna ir graži karalaitė. Gražios buvo miesto apylinkės, derlingi laukai, ir laimingai gyveno tos šalies žmonės.

Vieną diena tą laimingą mažą karalystę užpuolė rusai. Jų daugybė slinko iš visų pusių, viską naikindami, degindami: žmones ir pastatus. Laikėsi, kiek galėdama, Kauno kariuomenė, bet negalėjo atsilaikyti prieš daug skaitlingesnį priešą. Karalaitė matė, kad grėsia visiems mirtis ar baisi vergija. Ji nevilty šaukė, meldė galinguosius senovės dievus: "Tegul žemė mus gyvus praryja ir geriau gyvensime tamsybėse, kol ateis laikas ir mus kas išvaduos, negu žūti nuo baisaus priešo". Jos balsas nuaidėjo tarp gaisrų ir mirštančiųjų aimanų. Staiga žemė prasivėrė ir visa karalija ir pati karalaitė nugarmėjo į gelmes. Beliko bekyšąs iš žemės tik Kauno pilies bokštas. Jis ir dabar vadinamas Kauno pilies likučiais.

Praėjo daug amžių. Ant buvusio miesto, apaugusio pievomis, miškais, kūrėsi kiti žmonės, statė miestą, vedė gatves. Išaugo naujas Kaunas. Žmonės užmiršo apie kitados čia buvusį miestą. Lietuva pergyveno daug laimės ir nelaimės metų. Rusai užkariavo Lietuvą, išnaikino jų kunigaikščius. Senasis Kaunas miegojo po žemėmis. Išlikusieji pilies likučiai griuvo. Pagaliau Lietuva atgavo nepriklausomybę, tapo laisva valstybė. Taip vienam jaunuoliui prisisapnavo nuostabus sapnas. Jis sapnavo karalaitę, kuri jam sakė:

"Daug jau amžių esu prakeikta ir visas miestas prakeiktas. Išgelbėk tu mane ir miestą, nes prakeikimo laikas jau praėjo ir reikia iškilti į viršų. Bet viena negaliu to padaryti, turi man kas padėti. Tu nueik į katedrą, paimk švęsto vandens, krapylą, vieną žvakę nuo altoriaus, smaigą kur žvakes gesina, ir kur žvakes dega. Taką nuo katedros ligi pilies nutiesk žalia gelumbe. Tada ateik prie pilies. Raktą rasi iškilusį prie pilies. Atsirakink duris. Rasi virvę kuria nusileisk žemyn. Ten pamatysi prie durų stovinčius du liūtu, o prie durų pakabintą spyną, kurią numuši su žvakių gesintoju. Tada tu išgelbėsi prakeiktą po žemėmis Kauną ir aš tau atsimokėsiu".

Iš ryto žmogus nuėjo nupirkti žalios gelumbės ir nutiesė kelią ligi pilies, kaip buvo pasakyta. Iš katedros pasiėmė šventinto vandens, žvakę nuo altoriaus, stiebą kuriuo žvakes uždega, bet pamiršo paimti tą su

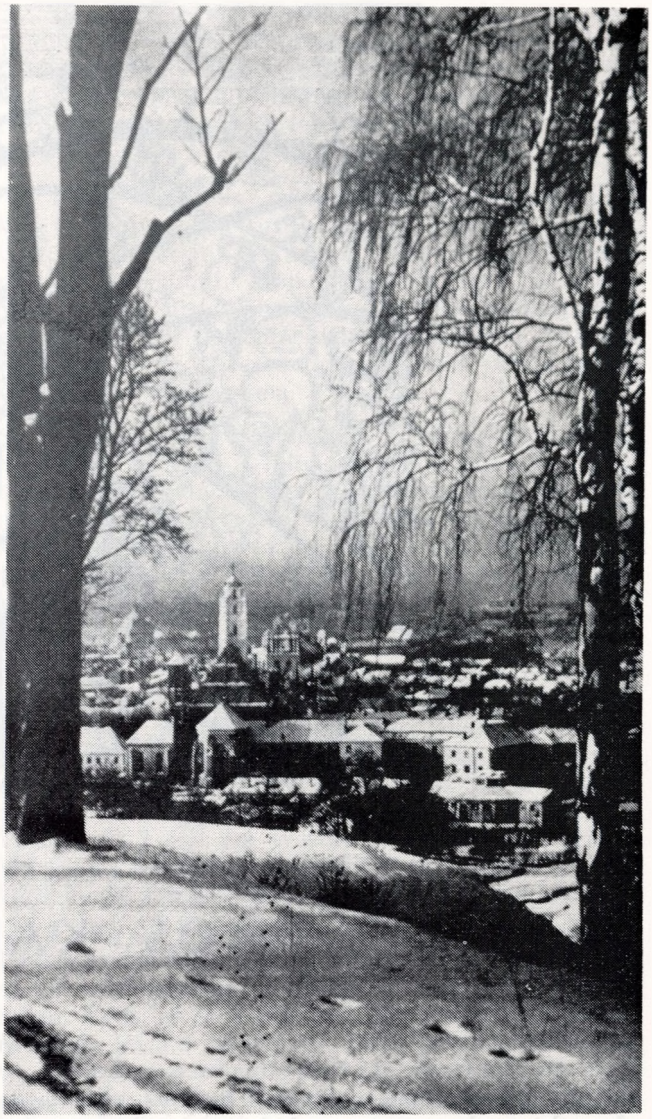

VILNIUS TARP SNIEGUOTŲ KALVŲ

kuriuo gesina. Nuėjo prie pilies, rado iškilusį raktą. Atsirakino duris ir nusileido virve žemyn. Nusileidęs užsidegė žvakę. Pamatė, kad jis stovi ant didelės plačios gatvės, mūriniai namai keturių, penkių aukštų, auksiniai blizgantys užrašai. Prakeiktasis Kaunas daug gražesnis už dabartinį. Miestas tuščias. Pūtė smarkus vėjas, net žvakę gesino. Paėjęs toliau keletą žingsnių rado geležines duris prie kurių stovėjo du liūtai. Durys buvo užrakintos dideliausia, šunio galvos didumo spyna. Jis jau norėjo su stiebu mušti per spyną, bet tuo laiku už durų pasigirdo graudus karalaitės balsas: "Tu pamiršai paimti žvakių gesinimo stiebą! Tu būtumei išgelbėjęs iš prakeikimo mane, mano žmones ir prakeiktas miestas būtų iškilęs į viršų. Dabar nieko nedaryk, nes gali tave liūtai sudraskyti. Kiek galėdamas greičiau grįšk atgal".

Kai tik žmogus išlipo iš prakeikto Kauno virve į viršų, tuoj pačios durys užsidarė ir užsirakino. Raktas prapuolė jo rankose.

Kai Lietuva ir vėl bus laisva, gal ir vėl kas nors turės slaptą pavedimą eiti išgelbėti užkeikto miesto, ir požeminis Kaunas iškils į viršų. O gal?

A. SKLIUTAUSKAITĖ ŽIEMA

NAUJOSIOS KARTOS AUKLĖJIMAS

J. NATKIENĖ

Dvi pagrindinės auklėjimo kryptys, apie kurias daugybė pedagogų ir psichologų storiausius tomus prirašė, yar: *ugdyti ar leist vaikui pačiam ugdytis.*

Diktatūrinėse valstybėse ugdymas pabrėžiamas vienašališkai. Pavyzdžiui, taip buvo Hitlerio laikais Vokietijoje arba dabar yra komunistų valdomuose kraštuose. Prie Hitlerio jis buvo įsakantis, siekiąs ugdyti nepaprastą žmogų-antžmogį, kuris ne tiek jausmais, o vien protu vadovaujasi, kad sugebėtų kitus pajungti sau. Komunistinis auklėjimas taip pat prievartaujantis, laužantis vaiką, nustatantis jį prieš religiją ir prieš tėvus, net prieš jo prigimtį turėti ką nors savo, pasirinkti pačiam profesiją ar darbovietę pagal polinkį.

Demokratinių kraštų pedagogai, pav. Jungtinių Amerikos Valstybių, atstovauja daugiau krypčiai: vaikui pačiam ugdytis. Paprasčiau išsireiškus: leisk vaikui viską daryti, ką jis nori, kad jis galėtų savo asmenybę pilnai išvystyti. Jeigu vaikas nori atidaryti krosnies dureles, leisk jį. Nudeks, tada žinos, kad prie krosnies lįsti negalima. Jis turės patirtį, įgytą per save ir antrą kartą nemėgins durelių atidaryti. Tas suprantama. Bet kaip elgtis motinai, jeigu vaikas, trečiame ar ketvirtame augšte atidaręs langą, pasilenkęs žiūri. Kai mama prieina jį palaikyti, jis sako: "Ne, aš pats! Aš noriu pažiūrėti, kas ten apačioj yra. Tada jau visvien motina negalvoja: leisk iškristi vaikui pro langą, jis daugiau žiūrėti nenorės! . . .

Aš tuo noriu tik parodyti, kad pertempti auklėjime nieko negalima. Kaip vadovaujantis ugdymas žmogų nuvertina, taip ugdymas per save padaro jį naiviu, tarsi niekad iš vaikystės neišėjusiu.

Kaip pirmoji kryptis atitinka griežtam vaikų auklėjimui, taip antroji lepinimui.

Jeigu tėvai iš savo vaiko reikalauja, kad jis nejudėtų, vis tylėtų, darytų tik tą, ką jie įsako, kai tik vaikas savo valią parodo, tuoj baudžia, tai tuo jie jį taip pagadina, kad jam sunku imtis savosios iniciatyvos, jis save laiko bejėgiu, pats neįstengia nieko atsiekti, o tas visas užgniaužtas pasipriešinimas pasireiškia tuo, kad vaikas skriaudžia silpnesnius ir mažesnius už save. Pas tokį vaiką pradeda rusenti neapykanta tėvams, vėliau ji gali pereiti į neapykantą mokytojams ir iš viso bet kokiam autoritetui. Užaugęs toks žmogus lenkiasi maloniai prieš viršininkus, jiems pataikaudamas, o nuo jo priklausantiems žmonėms jis yra grubus, nemandagus ir, kai tik gali, rodo jiems savo valią.

Įdomu, kad psichologai teigia, jog menkavertystės kompleksas įgyjamas kaip tik iš perdidelio lepinimo! Kai vaikas perdaug stovi tėvų dėmesy ir jam viskas galima, tėvai, sužavėti jo kiekvienu judesiu ir

šoka patenkinti visas jo užgaidas. O jeigu vaikas išsigalvoja ką nors, ko ir kantriausi tėvai nepakelia, tada jie pergyvena tai kaip didžiausią tragediją.

Prieš porą savaičių pasakojo man viena mama, kad savo šešerių metų sūnelį vežė pas psichologą, bet jo patarimai nieko nepadėjo; dabar nežino, ar negeriau į nervų ligų gydytoją kreiptis. Atsitikimas toks: pietų metu šešiametis atsistojęs spjovė savo broliui į sriubą. Tėvai bejėgiai, nežino, ką daryti, kai šitai kartojasi.

Kai tokį vaiką atveda į mokyklą, jis nepajėgus įsijungti į vaikų bendruomenę. Kaip jis namuose darė, ką norėjo, taip jis nori ir mokykloje elgtis, bet mokytojas į jo įgeidžius nereaguoja, o to pat amžiaus vaikai dar labiau ne. Vaikas jaučiasi nuskriaustas, nesuprantamas, nemylimas. Ilgainiui pasidaro neveiklus ir nedrąsus, norėdamas tai paslėpti, virsta akiplėšiškas ir nemandagus. Ir kaip pergriežtai auklėtas vaikas negali savo asmenybės pilnai išvystyti, taip to negali ir išlepintas vaikas. Nors tėvų auklėjimo būdai visiškai skyrėsi, rezultatas tas pats: tiek pergriežtai auklėtas vaikas, tiek lepinamas pasidaro nepatenkintas savimi, tuo pačiu nepatenkintas ir kitais ir iš vis savo gyvenimu ir visu pasauliu.

Sėkmingiausia auklėjimo priemonė yra geras pavyzdys ir nuolatinis pratinimas

19-to šimtmečio pedagogas Pestalozzi teigia: auklėjimas yra ne kas kita kaip pavyzdys ir meilė. O filosofas, literatas Rousseau sako: žmogus yra savo prigimtimi geras, jį sugadina tik žmonių bendruomenė

Skundėsi man viena dešimties metų mergaitės motina, kad jos dukra tokia nejautri ir nenuoširdi. Kai motina jai pasakė: "Man šiandien bloga", ji jos paklausė: "Tai gal tu greit mirsi? Ot būt gerai, aš tada eičiau pas senelę gyventi." Nusistebėjau iš tokio vaiko ir aš. Po poros dienų man tos mergaitė nejautrumas ir nenuoširdumas pasidarė suprantamas. Ji ėjo iš mokyklos namo ir vedėsi ketverių metų sesutę iš darželio. Priėjus joms prie to fabriko, kuriame dirba jų motina, atsivėrė langas, pasirodė mama ir kreipėsi į mažesnę mergaitę: "O tu mano meilute! Kaip tau šiandien ėjosi? Eikš pas mane!" Ir ji padavė jai obuolį. Vyresnės dukrelės ji tiesiog nematė, ne tik kad jai obuolio nedavė, bet nė vienu žodžiu į ją nesikreipė. Iš kaimynų išgirdau, kad vyresnioji mergaitė nepageidautas vaikas, panaši į savo tėvą, su kuriuo jos motina nekaip sugyvena. Ji tai mergaitei aiškiai rodo, jog jos nemyli. Bet kaip ji tada gali reikalauti iš jos užuojautos, nuoširdumo?

Kita motina man vis rašinėdavo atsiprašymus, kad jos sūnus serga. Vaikai pasakojo man: "Jis neserga, jis turi savo sesutę prižiūrėti." Po kiek laiko tas vaikas reguliariai pradėjo lankyti mokyklą, bet neruošė pamokų: vieną dieną jis sąsiuvinį namuose palikdavo, kitą kart jo plunksna sugesdavo, trečią diena vėl kažkas atsitikdavo. Parašiau jo motinai laišką. Ji, atėjusi pas mane, stebėjosi: "Nežinau, kodėl mano vaikas toks melagis! . . ."

Rečiau pasitaiko, bet irgi atsitinka, kad motina pritaria vaiko vagystėms. Teko išgirsti iš vienos mamos: "To sviedinio aš nepirkau, jis jį pats iš krautuvės išsinešė. O ko tos žioplės pardavėjos neprižiūri!"

Religiniame auklėjime tėvų pavyzdys taip pat vaidina didelę rolę. Kaip dažnai tėvai vaikus sekmadieniais į bažnyčią tiesiog išvaro, o patys neina. Tokių vaikų sąmonėje susiformuoja mintis: reikia tik būti užaugusiam, tada bažnyčios lankymas atpuola. Jie suaugę taip ir elgiasi.

Kaip nuolatinis pratinimas reikalingas vaikui, kad jis nusipraustų, susišukuotų, apsirengtų, valgytų, laiku namo pareitų, laiku gultų, taip jis reikalingas ir maldos kalbėjimui. Viena mergaitė man pasakojo: "Kai aš vakar atsiguliau, ilgai negalėjau užmigti. Atsiminiau, jog dar nepasimeldžiau. Sukalbėjau maldą ir tuojau užmigau." Man rodos, kad toks vaikas melsis per visą savo gyvenimą.

Iš *lietuvių* tėvų emigracijoj reikalaujama vaiką auklėti ne tik geru ir religingu, bet ir lietuviu. Tėvai turi pareigą perduoti savo vaikams lietuvybę, įžiebti tą meilės žiburėlį pavergtai, kenčiančiai tautai, kuriai tik kada nors išmuš laisvės valanda. Ir mes čia užsienyje gyvenantieji lietuviai, gal dar mūsų karta, o gal jau kita, būsim tėvynei reikalingi.

Vyresnieji tarp mūsų žino, kaip buvo Lietuvai sunku atgavus nepriklausomybę, kaip buvo reikalingas kiekvienas žmogus, ar jis buvo mokslininkas, valdininkas ar amatininkas. Galima įsivaizduoti, kad ateities Lietuvoj, laisvoj nuo komunistų, įvairių specialistų reikės dar labiau, ypač tokių, kurie bus neapkrėsti komunizmo melais ir demokratiškai auklėti Vakaruose. Todėl yra svarbu, kad lietuviškos šeimos Vakaruose išugdytų vakarietiškos galvosenos lietuvių, kurie turės ateities Lietuvą grąžinti Vakarų kultūrai.

Lietuvybė pirmoj eilėj perduodama per kalbą. O Jablonskio žodžiai: Garbė svetima kalba kalbėti, gėda savosios nemokėti — galioja iki šių dienų ir galios toliau. Gėda ne vaikams, kad jie lietuviškai nekalba, bet gėda tėvams lietuviams, kurie lietuvių kalbos savo vaikams neperduoda. Kad tai yra sunku, to nieks nepaneigia, bet kad būtų neįmanoma vaiką lietuviškai išmokyti, tai netiesa.

Yra labai daug gražių pavyzdžių, kur užsienyje gimę vaikai, svetimos kalbos apsupti auga, laisvai krašto kalbą vartoja, bet ir lietuviškai moka.

Ideališkiausios sąlygos vaikui kalbėti lietuviškai sudaromos šeimoje, kai tėvas ir motina kalbasi tarpusavy lietuviškai ir į kūdikį taip pat lietuviškai kreipiasi. Tada ir vaikas pirmuosius žodžius ištars lietuviškai. Su laiku jo ausys sugaus ir svetimus garsus, jis pradės juos tarti, kartos ne tik lietuviškus, bet ir išgirstus svetimus — sakysim vokiškus — žodžius. Namuose kreipiantis į jį lietuviškai, atsako jis lietuviškai, gatvėje užkalbintas vokiškai, atsako vokiškai. Jis pajunta ir skiria žmones: su tais galima taip kalbėti, su tais kitaip.

Vienoj šeimoj tėvai rengėsi priimti svečius, tai ketverių metų mergaitė užklausė: "Ar aš turėsiu "labas", ar "Guten Tag" sakyti?" Ji iš anksto pasiruošė, kaip jai reikės kalbėti. Vėliau nejučiomis iš vienos kalbos galima pereiti į kitą, ir vaikas laisvai vartoja abi kalbas.

Pradedant vaikui lankyti darželį ar mokyklą, darosi jam sunkiau kalbėti lietuviškai, nemaišant vokiškų žodžių. Tada reikia jam paaiškinti: namuose kalbama vien lietuviškai. Jis pataisomas ir paprašomas

gražiai lietuviškai žodžius ar sakinius pakartoti. Gal būtų įmanomas ir toks būdas: vienas berniukas — užklaustas, iš kur jis taip gerai lietuviškai išmokęs — papasakojo. Mama vieną dieną sugalvojo, kad tas iš mūsų, kuris lietuviškai kalbėdamas vartos vokiškus žodžius, už kiekvieną žodį mes 10 pfenigų iš savo kišenpinigių į bendrą taupomą kasą. Pirmąsias savaites brolis ir aš likom be kišenpinigių, paskui tėveliui teko piniginę vis dažniau traukti, o dabar tai mama daugiausia sumoka!

Mokyklinio amžiaus vaiko psichologija yra nesiskirti nuo kitų. Taip kaip rengiasi kiti vaikai, taip ir jis nori rengtis, ką kiti vaikai turi, tą ir jis nori turėti, kaip kiti vaikai kalba, taip ir jis nori kalbėti. Tėvams jis tvirtina, kad jam lietuvių kalbos nereikia, kiti vaikai jos ir nemoka. Jeigu galima tada vaiką suvesti su bendramečiais lietuviais vaikais — turiu galvoj vargo mokyklą ar lietuvių kalbos kursus, taip pat lietuvišką vasaros vaikų stovyklą ir Vasario Šešioliktos gimnaziją — tada vaikas mato: yra ir kitų tokių kaip jis, ir tie kiti nėkiek neblogesni už jo draugus vokiečius; ir netik jie lietuvių kalboj pasitobulina, bet tada ir iš savęs stengiasi mokėti geriau lietuviškai.

Mišrioj šeimoj vaikui sunkiau išmokti lietuvių kalbos, bet įmanoma. Lengviau jeigu motina lietuvė, o tėvas svetimtautis, negu atvirkščiai. Pradedant vaikui kalbėti, turi tėvai susitarti, kuriai kalbai pirmenybė. Kadangi motina turi daugiau laiko bendrauti su vaiku, ji gali su juo kalbėti lietuviškai, o kai įsijungia tėvas, visi kalba tėvo kalba. Jeigu motina vokietė, ji kalba su vaiku vokiškai, tėvas lietuvis turi laiko vakarais, šeštadieniais ir sekmadieniais su vaiku lietuviškai pakalbėti.

Tiek motina, tiek tėvas lietuviai neturi vien norėti mokyti vaiką lietuvių kalbos, bet turi kalbėti su juo lietuviškai.

Kai vaikas pradedamas mokyti tokiu būdu: der Loefel heisst šaukštas, die Gabel — šakutė, das Messer — peilis, — tada vaikas pradeda klausinėti: "Und der Teller, der Tisch, das Fenster, der Stuhl?" Jis priklausia eilę žodžių. Ir nors tėvai kantriai atsakytų į šiuos klausimus, vaikas vistiek neįsidėmi nė vieno jo klaustų žodžių. Daug geriau yra, jeigu pav. valgant prie stalo, kreipiamasi į vaiką: "Prašau, paduok man šakutę!" Galima šakutę parodyti. "Įdėk man vieną bulvę! Gal tu dar sriubos nori?" ir t.t.. Nors iš pradžių vaikas ir nepilnai supranta, bet jame sužadinamas interesas. O jeigu dar jis pagiriamas, kaip puikiai jau jis lietuviškai supranta, tada jis vien supratimu nesitenkina, o nori pats kalbėti. Geriausiai tuos sakinius, kuriuos jis suprato, duoti jam tarti. "Prašau, paduok man šakutę", sako vaikas. Mama ar tėtis paduoda šakutę. Galima ir gražių žaidimų išgalvoti: vietoj šakutės — vaiko prašytos — duodamas šaukštas. Vaikas nepriima. Siūloma lėkštė, peilis ar taip koks daiktas, kol paduodama šakutė. Vaikas juokiasi patenkintas ir lietuviškai reikalauja kito daikto.

Žinau vieną mergaitę, kurios tėvelis nesuprato (kabutėse) kitos kalbos kaip tik lietuvių, mergaitė norėjo su juo pasikalbėti ir kalbėjo. O šiandien su ja galima puikiai lietuviškai susikalbėti, nors jos mama lietuvių kalbos ir nemoka.

Motina, vartojanti laužytą vokiečių kalbą, gali savo vaikui daugiau pakenkti negu padėti. Skundėsi man neperseniausiai viena pažįstama, kad jos sūnus geras matematikas, nei lotynų, nei anglų kalboj sunkumų neturi, o iš vokiečių kalbos tik blogus pažymius gauna. Kai ji su vokiečių kalbos mokytoju kalbėjosi, jis jai pasakė: "Gaila, kad Jūs su juo lietuviškai nekalbėjote, iš tėvo ir draugų jis būtų išmokęs gerai vokiškai, o dabar jo kalba iš pat mažens sugadinta."

Norint vaiką išauginti gerą, tikintį ir dar lietuvį, reikia dėti daug pastangų, turėti kantrybės, nepasiduoti nusivylimui ir neapsileisti.

Kokia ši motinų pareiga garbinga, išreiškia gražiausiai vienas priežodis: Kadangi Dievas negali viską padaryti, todėl jis sutvėrė motinas.

Šio straipsnio autorė, p. J. Natkienė gyvena ir dirba pedagoginį darbą V. Vokietijoje, todėl ir jos šiame straipsnyje duodamieji pavyzdžiai yra paimti iš vokiškos aplinkos.

V. MACKEVIČIUS

VILNIUS ŽIEMĄ

J. PACEVIČIŪTĖ MOTINOS PORTRETAS

(dail. S. Pacevičienė)

O JAZMINAI ŽYDI...

SOFIJA OŽELIENĖ

Perlais pabiręs Šopeno noktiurnas nuaidėjo salėje. Po audringų ovacijų, bisui, pasigirdo skausmingo ilgesio ir mistinio džiaugsmo kupini Čiurlionio preliudai.

— Puiku — entuziastingai plojo Giedra. — Įdomu, kuris talentas vyravo Čiurlionio kūryboje: tapybinis ar muzikinis — kreipėsi ji į greta sėdintį savo vyrą. — jo sonatos muzikoje ir tapyboje vienodai genialios — atsakė Algirdas.

— O tau, Birute, ar patiko? — pasiteiravo Giedra tylinčios draugės.

— Šis koncertas — tikra dvasinė atgaiva. Tik nebemoku aš džiaugtis — tyliai atsakė ji.

Uždangai nusileidus, publika pasipylė durų link, gyvai dalindamosi įspūdžiais. — Ir rūtos šakelė uždangoje, kaip kad Kauno teatre... Tiek mielų, seniai nematytų veidų...

— Labas vakaras, ponai Vîskantos — pasveikino ponia, uoli visuomenininkė, Giedrą su Algirdu — šį vakarą čia prigužėjo tiek kauniškių, kaip Kauno teatro premjeroje.

— Tu pažinai ją? — paklausė draugės Giedra, poniai nutolus.

Kaipgi, — šyptelėjo Birutė; — prisimeni, kaip ji mus — tave, mane ir velionę Liudą pričiupo Laisvės Alejoje: "Panelės studentės, padėkite aukų parinkti". Na, ir padėjome. Greit prisipildė dėžutės. Kuriam tikslui — neprisimenu.

Tai buvo saulėtas spalio sekmadienis. Mes grįžome apsukę Ąžuolyną ir pasigrožėję rudens spalvomis nužertu Vytauto parku, — prisiminė Giedra.

— Na, mano ponios, užteks vaikščioti po Kauną, sėskite į mašiną — pavėžysiu po pasaulio lietuvių sostinę.

— Matau, kaip gyvenate jūs, "buržuazinės atplaišos" — bėgliai. Net ir prisiminti bijojome jus Sibire — nusišypsojo Birutė.

— Žinai, Birutėle, mes su Algirdu nutarėme tave "adoptuoti", niekur neišleisime.

— Ak, Dieve, be jūsų aš nieko neturiu šiame žemyne — susijaudino Birutė.

— Puiku, Birute. Pasilsėk, atsigauk. Surasime tau ir darbo — laborantės reikalingos. — Jūratė su Joneliu tavimi sužavėti — guodė ją Algirdas.

* * *

Birutės kambary žėrinčio kristalo vazoje kvepėjo rusvai geltonos rožės, tos pačios, kuriomis pasveikino ją aerodrome Giedra.

Lempos gaubtuvas skleidė aplink švelnių tonų šviesą. Jauki namų šiluma apėmė Birutę — ji pajuto, kad skausme sustingusi jos širdis po truputį prededa atsileisti...

— Ponia Birute, ar galima pas jus? — Norime jums labanakt pasakyti — pasigirdo už durų Jūratės ir Jonelio balsai.

— Prašau, jūs dar nemiegat? — nustebo Birutė.

— Mes laukėme jūs sugrįžtant, mes skaitėme — aš Algimantą, Pietario, o Jūratė, žinoma, — poeziją — išdėstė Jonelis. — Ir ji pati rašo eiles, išdavė jis seserį.

— Ne, netiesa — užkaito Jūratė.

— Nesipeškite, vaikai, laikas miegoti, labanakt — sudraudė vaikus Giedra.

J. PACEVIČIŪTĖ

GRIUVĖSIAI

PRIE CINECITTA

— Labanakt, mamyt, labanakt, ponia Birute. Ryt jūs papasakosit daugiau apie Lietuvą ir partizanus? — teiravosi vaikai, bučiuodami Birutę ir motiną.

— Puikūs tavo vaikai, — pastebėjo Birutė.

— Ačiū Dievui, kol kas jokių problemų su jais neturime. Bijau tik ateity, universiteto, svetimų ir žalingų įtakų — nuogąstavo Giedra.

— Graži tavo šeima, Giedrut, ir man, benamei, taip miela jūsų namuose.

— Birute, mieloji, tavo laiškas pritrenkė mus. Juk Tadas taip rūpinosi tavimi, atsikvietė, o vos pusmetį išgyvenote drauge. Kas įvyko, kas jus išskyrė?

— Reikėjo man amžinam poilsiui atsigulti Sibire, šalia Rasutės, kurią meningitas nusinešė... Nebūčiau nusivylus žmogumi, kurį taip mylėjau — Birutės balse suskambėjo skausmas.

Tado pirmas laiškas, pasiekęs mane Sibire — grąžino mane gyvenimui. Netekus Rasutės, aš vos, vos merdėjau... Jo laiškai buvo kupini meilės ir ilgesio.

Sugrįžus man į Lietuvą. Tadas užvedė bylą atsiimti mane į Ameriką. Artinantis bylai prie galo, staiga pasikeitė jo laiškų tonas: iš nuoširdžių ir ilgesingų — pasidarė pilni man nesuprantamų užuominų, perspėjimų, — jis bijąs, ar aš pritapsiu prie Amerikos gyvenimo skirtingų sąlygų. Be to, girdi, tie ilgi metai, mus išskyrė, pakeitė mus ne tik fiziniai, bet ir dvasiniai. Karštai užtikrinau jį, kad nesibijau jokio darbo, kad šalia jo pakelsiu viską. Dieve, kokios naivios mano būta!

Mano su juo susitikimas aerodrome buvo neapsakomai jaudinantis. Tado glėby, girdėdama jo širdies plakimą, pasijutau, lyg naujai užgimusi. Metai mus skyrę nugrimzdo praeitin... Staiga nusmelkė širdį. — Rasutė — vos ištariau pro ašaras. — Rasutės, dukrelės nebėra — jo ašara nuriedėjo mano skruostu.

Grįžusios laimės ženkle bėgo dienos, savaitės Kad ir pasikeitimų vyro charaktery greit pastebėjau, mano mylinti širdis skubėjo viską pateisinti. Man buvo naujiena jo perdėtas rūpinimasis mano išvaizda, rūbais. Po kelių dienų, permetęs mane kritišku žvilgsniu, jis pusiau rimtai pastebėjo:

— Žinai, Birute. Tavo plaukai nebe tie, lyg pelenais apsinešę. Nueik į grožio salioną, sugrąžink jų pirmykštę auksinę spalvą. Bendrai, tu atrodai "old fashioned", turi sumoderninti savo išvaizdą. Tiesa, tu gana elegantiška, tačiau bespalvė, europietiška. Čia visos moterys, jaunos ir senos vienodai spalvingos.

Ši vyro pastaba man buvo nemaloni, tačiau, paverčiau ją juokais, pažadėdama pasipuošti visomis vaivorykštės spalvomis...

Bet aš jau nebesijuokiau, kai po kurio laiko, Tadas tiesdamas man banknotą, pastebėjo: "Čia tau ekstra išlaidoms, apsipirk, pasigražink, kad nesiskirtum nuo kitų. Pagaliau, ar aš žinau, kokių priemonių griebiasi moterys, kad atrodytų patrauklesnės" — pridėjo susierzinęs ir išskubėjo pro duris. "Kad atrodytum patrauklesnė" — tyliai pakartojau. Suspaudė širdį, karšta banga užliejo skruostus; pasijutau paniekinta ir išduota vyro, kuriam ir mintyse nebuvau nusidėjusi. Jis darėsi nervingesnis, erzlesnis. "Aš svei-

kas, nekreipk dėmesio, praeis" — atsakydavo į mano prašymą patikrinti sveikatą. Vis dažniau Tadas išeidavo vakarais — tai posėdis, tai bendradarbio gimtadienis. Su lietuviais jis vengė mane suvesti. Girdi, — kolonija maža ir tie patys tarpusavy susirieję. Įkyrėjęs nuolatinis ubagavimas lietuviškiems reikalams ir t.t. Abejonės ir nerimas pradėjo mane kankinti, kol pagaliau atsivėrė mano akys.

Tą siaubingą dieną Tadas grįžo iš įstaigos anksti, skundėsi galvos svaigimu ir tuoj atsigulė. Įdaviau vaistų, karštos arbatos ir išėjau į anglų kalbos pamoką. Tačiau, vidinis nerimas privertė mane sugrįžti į namus vos pamokai prasidėjus. Antro augšto miegamajame buvo tylu — Tadas miega — pagalvojau. Bandžiau skaityti — veltui. Vidinis nerimas vis kilo manyje. Prisiminiau simpatingą pažįstamą ponią, pakėliau telefono ragelį. Pakėliau ir... lyg stabas ištiko mane: išgirdau Tadą kalbant vokiškai: "Luiza, brangioji, ir aš tavęs ilgiuosi... Dabar tik supratau kiek skausmo glūdi meilėje". Staiga suvokiau, kad Luiza, tai ta augšta, graži blondinė, gyvenanti netoliese, kuri, susitikus, smalsiai permeta mane akimis. "Amerikos kario, žuvusio Korejoje, našlė, vokietė" — nenoromis atsakė Tadas į mano paklausimą, kas ji.

Pasigirdo tikra berlyniečių tarme moters ironiški žodžiai: "Matyt, pirmosios meilės sentimentas dar neišblėsęs... Taddy, klausyk, — jos balsas švelniai suskambėjo — man įkyrėjo dalintis tavimi su ja, noriu pilnos, nedalijamos meilės — apsispręsk greičiau — aš ar ji. Arba aš išvyksiu ir pasistengsiu greičiau tave užmiršti".

— Luiza, Luiza — skausmingai sudejavo Tadas. Jo desperacija siaubu sukaustė mane. — Ragelis išslydo iš rankos...

Rytmetį, pamatęs mane Tadas sušuko: "Tu sergi, Birute, kas su tavimi?" Aš vos tik ištariau tyliai: — Viską žinau... — ... Aa — nutęsė jis išbalęs. Staiga akyse sužibo pyktis: aš taip ir maniau, mielieji tautiečiai prikalbėjo tau niekų.

— Nemeluok, aš girdėjau vakarykštį tavo telefoninį pasikalbėjimą su ja. Kodėl mane atsikvietei, kodėl apgaudinėjai? — išsiveržė man skausmingai.

— Šit kaip... Jis pakėlė akis į mane. Tu pasilikai ta pati, tavęs ir Sibiras nepakeitė. Aš, deja, pasimečiau klystkeliuose. Nori tiesos — štai ji: Tu mano pirmoji meilė. Tavo siela skaidri, spinduliuojanti gėriu ir grožiu. Tokia tu pasiliksi man visuomet. Luiza mano paskutinė meilė, žinau gerai, — sunki, pilna abejonių. Aistra, naikinanti mano sielą.

— Kodėl neparašei atvirai, nebūčiau atvykusi, — kartelis supurtė mane visą.

— Deja,' pervertinau save. Tavo laiškas sukėlė manyje audrą — džiaugsmą suradus tave ir pasibaisėjimą savimi. Seniai užmiršti stovyklos meilės nuotykiai, o ypač netikėtai užsitęsęs ryšys su Luiza — sunkiai slėgė mane. Pasiryžau dvasiniai atsinaujinti, atsikviesti tave ir išpirkti savo kaltę tau. Po didelių scenų ir ašarų, Luiza išvyko į Kanadą, tačiau po metų ji grįžo... sugrįžo anksčiau, negu tu atvykai... Ji dirba mano įstaigoje.

— Gana, nesityčiok, — sušukau. bėgdama pro duris.

— Palauk, išklausyk, sustabdė jis mane. Aš nedrįstu prašyti atleidimo. Man kelio atgal nėra. Luiza laukia kūdikio, mano kūdikio...

Tą pat dieną palikau vyro namus. Slaugydama prieglaudoje visų pamirštus senelius, vis gilyn grimzdau į neviltį. Naktimis kankino besikartojąs košmaras — nepajėgiau išsikrapštyti iš dumblo duobės... Sielvartas ir vienatvė pribaigė mane. Neiškenčiau — parašiau tau — ir, štai, su tavo ir Algirdo pagalba bandysiu pradėti naujai gyventi.

— Birute, aš neabejoju, tu surasi tikrą kelią.

Pasilikusi viena, Birutė pravėrė langą. Aušo. Vyšnaitėje subruzdo špokai.

Balti jazminų krūmai kvepėjo, kaip sutuoktuvių dienoje, tėviškėje.

Kylančioje saulėje nyko nakties šešėliai...

Prisitaikant prie esamų gyvenimo sąlygų ir finansinių galimybių, redagavimo darbo palengvinimui žurnalo leidėjos 1965 metais sukvietė grupę bendradarbių, iš kurių buvo sudaryta redakcinė komisija (dabar pavadinta redakcine kolegija).

Pasiekus gerų darbo rezultatų, pagal šią tvarką numatomas ir tolimesnis žurnalo tvarkymas.

Nuo 1967 metų "Moters" redagavimas pavedamas ilgametėm žurnalo bendradarbėm p. ZUZANAI DAUGVAINIENEI ir p. NORAI KULPAVIČIENEI, kurios drauge eis ir ankstyvesnes savo pareigas. kaip lituanistės-korektorės ir meno-techinikinės redaktorės.

Redakcinės kolegijos narės, kurios talkininkauja bendram darbui ir veda skyrius, yra: I. Kairienė, E. Krikščiūnienė, D. Petrutytė ir A. Šarūnienė. Administruoja B. Pabedinskienė.

Buvusiai ilgametei žurnalo redaktorei p. I. MATUSEVIČIŪTEI ir redakcinės Komisijos pirmininkei p. L. IMBRASIENEI už eilę rūpestingo ir kruopštaus darbo metų, už paaukotą energiją ir laiką širdingai dėkojame.

Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos
Centro Valdyba

Žurnalo "Moteris" leidėjos.

SUKAKTUVININKĖ M. GALDIKIENĖ

Dr. O. Labanauskaitė

Magdalena Galdikienė, viena ištvermingiausių Lietuvos moterų visuomenininkių, šiemet sulaukė 75 metų amžiaus. Ji priklausė būriui tų veikėjų, kurių vardai Lietuvoje buvo žinomi didžiausiai tautos daugumai.

Duoną sau pelniusi mokytojaudama, visą nuo mokyklos atliekamą laiką M. Galdikienė skyrė Katlikių Moterų Draugijai, kuriai ji be pertraukos vadovavo nuo 1919 m. iki jos uždarymo 1940, rusams Lietuvą užgrobus. Jai bestovint prie tos draugijos vairo, ji išaugo į didžiausią nariais Lietuvos organizaciją su labai šakota kultūrine veikla, kuri labai daug prisidėjo prie mūsų kaimo prašviesėjimo.

Juk tos draugijos skatinama, mokoma ir visaip remiama, Lietuvos kaimo moteris išrengė savo sūnus į pirmųjų Lietuvos laisvės kovotojų savanorių eiles, rinko atstovus į naujam gyvenimui kylančios Lietuvos Steigiamąjį seimą, greit suprato naujai atėjusių laikų dvasią, suvokė geresnio gyvenimo galimybes ir su dideliu užsidegimu nuėjo medžiaginės ir dvasinės pažangos kūrimo keliu.

Nepriklausomybės pradžioje Lietuvoje nebuvo daug pajėgesnių visuomenininkų, ypač moterų, todėl nebuvo jais turtinga nė L. K. Moterų Draugija. Spėkime, jog tai buvo M. Galdikienės sugebėjimas ir tada surasti bei vieningam darbui sujungti didoką būrį prasilavinusių moterų ir centro valdybai sudaryti, ir laikraščiui redaguoti, ir pradedamoms kurti žemės ūkio bei namų ruošos mokykloms vesti, ir paskaitoms skaityti, ir įvairiausiems kursams pravesti.

Kai į mūsų universitetą pradėjo plaukti ir nuo vyrų neatsiliekančios merginos, L. K. M. D-jos centro valdyba, M. Galdikienės vadovaujama, surado jų tarpe talkininkių ir per praktišką organizacinį darbą padėjo joms visuomeniškiems darbams pasiruošti.

Su M. Galdikiene niekam nebuvo sunku dirbti visuomeninį darbą, nes ji pasižymėjo ramumu, nuosaikumu, pakanta, išbalansuotu charakteriu, logišku galvojimu, svetimos nuomonės gerbimu, entuziastingu svetimų naudingų sumanymų parėmimu, darbštumu, tiesumu, sąžiningu pasiimtų pareigų atlikimu. M. Galdikienė ne diktavo, bet vadovavo, derino, visų sutarimo siekė, todėl nereikia stebėtis, kad per tiek metų ji niekam neįgriso, bet priešingai, visų ir visad buvo geru žodžiu palydimas ir mėgiamas, sumanymais bei taktu turtingas vadovas.

M. Galdikienė reiškėsi gausiai ir spaudoje rašiniais, ypač organizavimu įvairios pagalbos draugijos laikraščiui "Moteris", kuris paskutiniajame savo gyvavimo laikotarpyje buvo tapęs vienu geriausių kaimo skaitytojams skirtų laikraščių.

Gyvenimui rengtis M. Galdikienė pradėjo pas savo tėvą Petrą Draugelį, Veiverių Mokytojų Seminarijos auklėtinį, kaimo pradžios mokyklos mokytoją, Vilniaus Žinių bendradarbį, draudžiamosios spaudos platintoją, rusinimo užmačių Lietuvoje sabotuotoją. Baigė mokslus Rusijoje, įsigydama gimnazijos mokytojos cenzą.

Mokytojavimas yra buvęs jos mėgiamiausias darbas, todėl nesistebėkim, kad ji išmokytojavo apie 37 metus, dirbdama mokytoja, inspektore ir direktore. Mokytojaudama yra patyrusi daug pasisekimą lydėjusio pasitenkinimo, nes buvo mėgiama auklėtoja ir mokytoja, giriama bei vertinama administratorė.

Grįždama iš Rusijos Lietuvon 1918 m., ji jau buvo ir subrendusi bei veikli ateitininkė. Tuo laiku ji jau buvo susipažinusi ir su įvairiais lietuvių visuomeniniais sąjūdžiais, kurių kiekvienas turėjo savo receptus atsistatančiai Lietuvai tvarkyti. Ji pasirinko krikščionių demokratų sąjūdį ir su juo pateko į visus keturius demokratinius Lietuvos seimus, kurie atliko svarbiausius atsikūrusios Lietuvos organizavimo darbus.

Dirbdama krikščionių demokratų grupėje su kitomis penkiomis tos grupės į Steigiamąjį seimą išrinktomis moterimis, M. Galdikienė tai moterų šešiukei vadovavo. Joms labiausiai tada rūpėjo, kad, rašant Lietuvos konstituciją ir pritaikant naujoms sąlygoms iš Rusijos paveldėtus įstatymus, Lietuvos moterys nebūtų paliktos susiaurintomis teisėmis. M. Galdikienė, savo grupės remiama, visas tas bylas gynė Konstitucijos ir Teisių komisijose. Kituose trijuose seimuose M. Galdikienė didžiausią savo dėmesį buvo paskyrusi švietimo reikalams, todėl daugiausia laiko buvo skirta darbui Švietimo komisijoje. Kita jos mėgiamoji vieta buvo Darbo ir Socialinės Apsaugos komisija, kurioje gana anksti gimė ir Ligonių Kasos, viena pagrindinių socialinio draudimo institucijų.

Šiuo metu M. Galdikienė gyvena su vyru dailininku Adomu Galdiku Brooklyne ir tebesirūpina, kad Lietuvą ištikusi nelaimė būtų nuolat primenama tarptautiniuose katalikių moterų kongresuose.

PRENUMERUOKITE
"MOTERĮ"
1967 METAMS

Dail. I. Pacevičiūtė gyv. Romoje, Italijoje, dažnai dalyvauja įvairiose meno parodose. Praėjusiais metais dailininkės pieštas motinos portretas buvo išstatytas Italijos portretistų parodoje Zueriche, Šveicarijoje, už kurį gavo sidabro medalį. Taip pat ji yra gavusi premijas už savo paveikslus: Terracino's miesto parodoje, Monte-Carlo, Neapolyje — Giuria premiją ir Cassino tarptautinėje parodoje taurę.

Ponia O. Jonaitienė — Kat. Mot. Dr-jos pirm. (Šv. Jono par. skyr. Toronte) viešėjo Čikagoje. Drauge su p. **Z. Juškevičiene** aplankė kun. Kezio SJ, foto parodą, kuri įvyko Jaunimo Centre.

Washingtono lietuvių moterų klūbo narės. Iš kairės: p. Dambravienė, p O. Kajeckienė, p. J. Vaičiulaitienė. Stovi: E. Kačinskienė, S. Ofrasimovienė, B. Tautvilienė.

Washingtono lietuvių moterų klubas surengė didelį balių (lapkrčio mėn. 12 d.), kuriame programą atliko jaunimas: V. Aistytė, D. Vaičiulaitytė, D. Puzinauskaitė, ir E. Jurgelaitė. Programą pravedė A. Petrutis. Visi dalyviai publikos buvo šiltai sutikti. Gautas pelnas yra paskirtas šeštadieninės mokyklos išlaikymui. Klubo valdybą sudaro: pirm. B. Tautvilienė, v. pirm. E. Kačinskienė, sekr. L. Platerienė, ižd. L. Jurkienė. Revizijos komisiją sudaro R. Vilmienė ir S. Ofrosimovienė.

Iš "Moters" žurnalo rengtos dailės parodos. Iš kairės: K. L. K. M. dr-jos c. v. pirm. A. Sungailienė, dail. J. Paukštienė, "Moters" žurnalo adm. B. Pabedinskienė ir men. red. N. Kulpavičienė.

Nuotr. S. Dapkaus

Iš Los Angeles buities

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Smūtkelis iš Lietuvos

Kaikas naujo ir sukėlusio dideli pasididžiavimą vyko šiais mėnesiais UCLA (Californijos Universiteto Los Angeles) patalpose. Tai paroda, kurią didelėmis raidėmis skelbė Lithuanian Folk Art iškaba, o kurios pasisekimą liudijo itin gausus parodos lankymas tiek iš lietuvių, tiek iš svetimtaučių pusės. Paroda nepaprastai puiki ir didelė jos dalis tampa nuolatinė universiteto muzėjaus nuosavybė, pirmasis indėlis universiteto plane rinkti Europos folkloro ir mitologijos pavyzdžius.

Be abejonės, tai nebuvo vienų rankų darbas, kad tokios apimties paroda buvo suruošta, gautas pritarimas bei parama iš universiteto vadovybės. Nuostabą kelia faktas, kad šita paroda yra amerikietės studentės Viktorijos Feldon, pasirinkusios liaudies meno srities studijas, magistro laipsniui darbas. Kaip pati Feldon paminėjo, prieš pradedant šitą tokį naują bandymą, Baltijos kraštai tebuvo jai tik trys keisti maži vardai, o dabar kaip nuostabiai prasiplėtė jos pažinimo pasaulis! Tačiau tas viskas nebūtų buvę įmanoma be dr. Marijos Gimbutienės, archeologijos bei mitologijos profesorės minėtame universitete, kurios patarimais ir žiniomis studentė Feldon naudojosi ir kurios asmeniškų ryšių dėka tebuvo įmanoma surinkti tą nepaprasto grožio ir vertės kolekciją.

Didžioji parodos eksponatų dalis surinkta Lietuvoje dr. Gimbutienės motinos dr. Alseikienės, atkeliavo į čia UCLA pastangomis, tapdami šio universiteto nuosavybe. Tokiu būdu čia sutelkta apie 60 medinių lietuviškų dievukų, didžiulis rinkinys juostų, rankšluosčių, lovadengčių, tautinių rūbų, medžio raižinių, autentiškų kryžių bei rūpintojėlių nuotraukų, neišpasakyto grožio gintaro išdirbinių rinkiniai, margučiai, geležiniai kryžiai, keramiški švilpukai, velniai, angelai ir šventieji, madonos ir kaimietės. Daug iš jų Vilniaus Archeologijos ir Etnografijos Muzėjaus dovanų, (kaip medžio raižiniai devyniolikto šimtmečio liaudies menininkų), kaikurie didelio grožio objektai paskolinti parodai dr. Gimbutienės ir p. Olivijos Merkienės. Puikus, Viktorijos Feldon moksliškai paruoštas parodos katalogas, gausus geromis nuotraukomis ir detaliais aprašymais, tinkamai pristato kiekvieną eksponatą. Jame telpa ir dr. M. Gimbutienės straipsnis apie lietuvių liaudies meną aplamai.

Paroda tęsėsi apie šešias savaites ir tapo netgi pratęsta iki vasario 6 d., nors jos oficialus uždarymas įvyko sausio 15 dieną, dalyvaujant didelei grupei jaunimo su dainomis, tautiniais šokiais ir G. Gudauskienės vadovaujama gal kiek keistoka muzika. Programos klausėsi minia tiek lietuvių, tiek kitataučių. Pradžioje padėkota UCLA rektoriui dr. Franklin D. Murphy, pristatyta p. Victoria Feldon ir keletas kitų, prisidėjusių savo kruopščiu darbu. Vietos lietuviai lieka tikrai dėkingi dr. Gimbutienei už tokį milžinišką atsiekimą.

Skulpt. E. Kepalaitė sėkmingai reiškiasi meniniame gyvenime New Yorke. Pabaigoje praėjusių metų surengtoje asmeniškoje skulptūros parodoje menininkė išstatė apie keturiasdešimt skulptūrų ir tiek pat piešinių.

Parodos katalogo įžanginį žodį parašė iš Druskininkų kilęs pasaulinio garso skulptorius Jacques Lipchitz, kuris asmeniškai pažinojo M. K. Čiurlionį.

T. Pranciškonų Šv. Antano gimnazijos mokiniai ir mokytojai, Kennebunkport, Maine

P. Zapolis, p. Baužienė, p. S. Balzekas jr...

...ir p. J. Jerome su p. Balzekiene jr., Liet. kultūros muziejuje surengtame priėmime, kur buvo demonstruojamos liet. kortelių kolekcijos ir šiaudiniai puošimo ornamentai

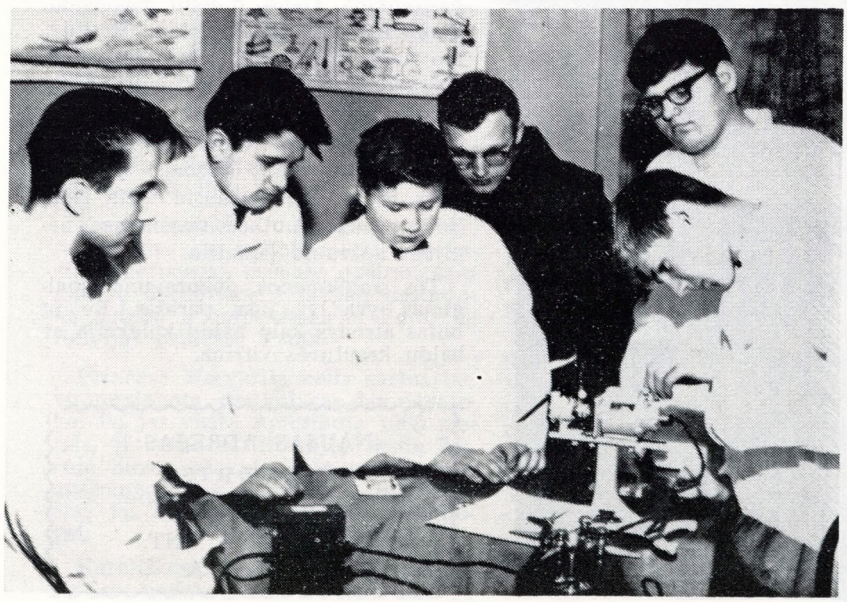

KNYGŲ PRIEŽIŪRA

Visi turime daugiau ar mažiau knygų, kad jas gražiai išlaikius, tam reikia ir tinkamos priežiūros.

Dažnai skaitomų knygų, kaip žodynų, informacinių leidinių ir panašių, viršelius reikia aplenkti aplanku (geriausia peršviečiamu popieriu), kad nesusiteptų.

Skaitant knygą, niekada nereikia užlenkti lapų kampų arba uždėti skaitomą puslapį kokiu nors daiktu, nes tai gadina knygą. Tam tikslui geriausia tinka juostelės.

Lentynose knygas nereikia perdaug suspausti, nes joms reikalingas oras. Statyti statmenai, nes kitaip sustatytos jos deformuojasi. Uždaras spintas reikia vėdinti, kad neįsiveistų kokia nors knygų liga (grybelis).

Knygoms kenkia per didelis karštis, todėl spintos turėtų stovėti toliau nuo šildymo. Taip pat kenksminga yra ir drėgmė. Vengti statyti knygų spintas prie drėgnų sienų, arba rūsiuose.

Knygoms labai kenkia dulkės. Todėl jas reikia reguliariai valyti, geriausia dulkių siurbliu arba sausu, minkštu vilnoniu skuduru. Laikas nuo laiko knygas reikia išimti iš lentynų, kiekvieną jų atskirai nuvalyti ir iššluostyti lentynas.

Knygoms kenkia tiek saulė, tiek stipri dirbtina šviesa. Negalima palikti atidarytą knygą šviesoje, nes popieris pradeda gelsti ir darosi trapus. Labai vertingos ir senos knygos turėtų būti taip padėtos, kad šviesa jų negadintų.

Knyga yra kultūrinis turtas, todėl stenkimės jas gražiai išlaikyti. Taip pat gerbkime ir paskolintą knygą iš draugų ar iš bibliotekos.

Šv. Antano gimnazijos mokiniai mokytojo priežiūroje atlieka fizikos praktikos darbus.

• BUTO ĮRENGIMAS

VEDA A. ŠARŪNIENĖ

VIRTUVĖS IR PRIEŠKAMBARIŲ DEKORAVIMAS

Virtuvė yra daugiausiai šeimos naudojamas kambarys, bet dažnai mažiausiai dėmesio kreipiama į jos dekoravimą. Spalvuoti šaldytuvai, plytos ir blizgą virimo indai ir įrankiai nepadaro virtuvę jaukia namų dalimi. Subtilios dekoravimo smulkmenos čia nemažiau reikalingos, kaip kituose kambariuose. Įvairios dekoravimo idėjos gali būti pritaikintos didelei ūkio ar mažo buto virtuvei. Augalai, įvairios kabančios lempos, laikrodžiai, lentynos, net antikiniai baldai gali būti pagal jūsų skonį panaudojami virtuvės dekoravimui.

Daug idėjų galime panaudoti iš įvairių kraštų. Japonų dekoravimo stiliaus lengvumas inspiruoja lengvas traukomas pertvaras, atviras lentynas su išdėstytomis vazomis ar vario indais. Galime panaudoti meksikietišką stilių, dekoruojant su spalvingomis keramikinėmis plokštėmis ir ryškiais moliniais indais. Prancūzišką atspalvį mūsų virtuvėms duos lentynos su prieskoniais, įvairiomis vyno bonkomis ar spalvuotas stiklas. Danų stilius priduos virtuvei elegancijos naturaliomis spalvomis ir medžio dirbiniais. Net ir filmai gali duoti naujų temų dekoravimui: "King and I" inspiravo pastelines spalvas ir šilką, "Camelot" — apvalius stalus, "The Sound of Music" — tyrolietiškus raštus.

Aišku, virtuvė pirmiausiai turi būti pritaikinta jūsų šeimos reikalavimams. Didelė gausios šeimos virtuvė turėtų būti dažoma linksmomis spalvomis, baldai lengvai išvalomi. Mažos suaugusių šeimos virtuvė gali būti formalesnė, pritaikinta intymiems užkandžiams.

Jei esate gera virėja, jūsų kulinariniai gabumai gali būti pastebėti įėjus į virtuvę. Virimo knygų lentyna ne tik naudinga, bet suįdomins ir svečius. Mieravimo šaukštai, sūrio lentelės, kavos malūnėliai gali būti išdėstyti virtuvės papuošimui. Jei virimas jūsų nedomina, galite parodyti kitus mėgiamus užsiėmimus: augalų lentyną su dekoratyviu laistytuvu, ar įmontuotą rašymui lentą, jei norite turėti savo kampelį rašymui.

Virtuvė turi būti šviesi. Jei trūksta tiesioginės šviesos, linksmesnį efektą duos gyvesnis sienų popierius, ryškios spalvos ar margos užuolaidos.

Dažnai moderniškose erdvesnėse virtuvėse naudojamos plytos ar plytų imitacijos plastikinis sienų apmušimas. Jei mėgstate medį, naudokite daug medžio. Vario indai ir papuošimai duos turtingą efektą. Šiandieną viskas yra galima ir prieinama. Panaudoję savo išradingumą ir vaizduotę, padarysime savo virtuves įdomias

ir jaukias, kaip ir kitus kambarius namuose.

Daugiausiai dekoravimo problemų sukelia koridoriai, kampai ir ilgos neužpildytos sienos. Koridoriai turi turėti užtenkamai vietos praėjimui, bet atrodo tušti ir niurūs, didelės sienos prašosi būti dekoruojamos, bet užpildžius atrodo perkrautos. Dekoratoriai nurodo visą eilę idėjų, kurios turėtų

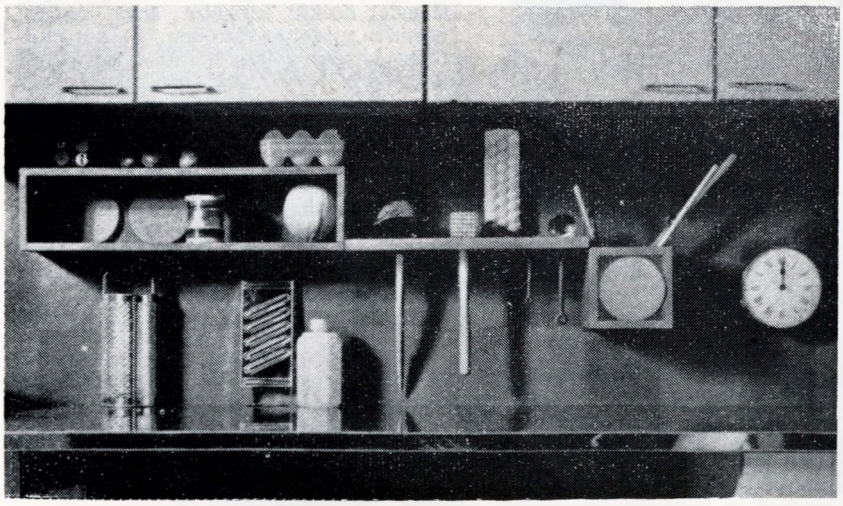

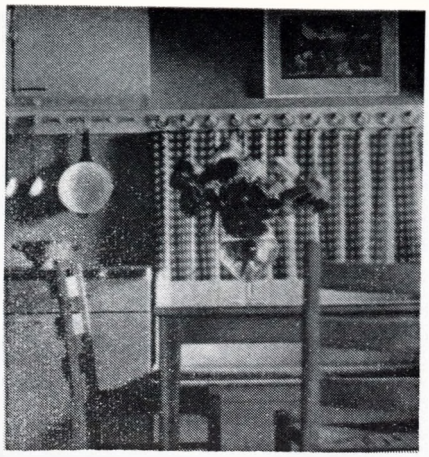

padėti tas problemas išspręsti. Pav. dideli iki žemės veidrodžiai mažam koridoriui duos ervės įspūdį. Aišku nėra prasmės kabinti didelį veidrodį, jei jame atsispindi tik tuščia siena. Toki veidrodžiai geriausiai kabinti prieškambarių (foyer) praplėtimui. Užstatytas durų kampas, kur mažai vietos net smulkiam baldui, linksmiau atrodys pakabinus smulkesnį veidrodį. Pastatytas augalas taip pat užpildys tuštumą. Niurūs seno namo koridoriai gali būti atnaujinti grindis pakeltus šviesiomis skersai dryžuotom grindų plokštėm, kurios sudaro pločio iliuziją. Geras apšvietimas taip pat pagyvins tamsius koridorius, dėl vietos stokos geriausiai naudoti sienos ar kabančias lempas.

Medžiaga — visada geras dekoratoriaus draugas. Dažnai koridoriai išklijuojami spalvinga "burlap" medžiaga. Mažas langas gali būti praplėstas platesne užuolaida. Net belangės sienos dekoruojamos veneciškais langų uždengimais ir užuolaidomis. Netesioginė šviesa pakeičia dienos šviesą.

Didelės sienos gali būti įvairiai traktuojamos. Kai kurie dekoratoriai palieka sienas visai tuščias, kai kurie pasitenkina vienu dideliu paveikslu. Populiariausias didelių sienų užpildymo būdas — grupiniai paveikslai, nuotraukos ir t.t. Geriausią naudą iš tokios sienos galime turėti ją užpildydami lentynomis. Naudojamos atviros lentynos knygoms, vazoms, plokštelėms ir t.t. Tai geriausia vieta išdėlioti turimas smulkias puošmenas, nebijant apkrauto įspūdžio.

Tos smulkmenos, dekoravimo išbaigimas, yra lyg jūsų parašas. Be jų butas atrodys kaip baldų kolekcija ar baldų krautuvės vitrina.

NAUJAS ADRESAS:
"MOTERIS"
1011 COLLEGE ST.
TORONTO 4, ONT.
CANADA

• Madų ir grožio pasaulis

VEDA IRENA KAIRIENĖ

KAIP RENGIASI KARALIENĖS?

Yra moterų, kurioms nedera eiti pasiplaukyti su būriu draugų, nes jų niekas negali matyti maudymosi aprangoje. Yra moterų, kurios negali sau nusipirkti kuklios juodos suknelės, nebent ko nors gedėtų. Yra moterų, kurioms nedera per staigiai pasitrumpinti ar pasiilginti savo sijonų, nes jos tuoj bus pastebėtos ir sukritikuotos.

Tos moterys priklauso pasaulio karališkajai giminei. Iš jų laukiama vadovavimo ir pavyzdžio, bet kiekvienas jų neatsargus, per greitas ar per lėtas žingsnis sulaukia negailestingos kritikos. Yra visa eilė nerašytų dvaro taisyklių, kurių — pradedant Anglijos Elzbieta ir baigiant Siamo Sirikit — turi kiekviena prisilaikyti.

Tačiau, kaip ir visos kitos moterys, karalienės ir princesės turi prisitaikyti sau rūbus individualiai.

Kaip tad rengiasi pasaulio karalienės?

Penkios karališkosios giminės moterys buvo išrinktos į taip vadinamą Fashion Hall of Fame, įsteigtą 1958 metais New Yorko madų instituto. Karalienei Elzbietai ir jos dėdienei Windsoro kunigaikštienei buvo pirmosioms suteikta ta garbė. Monaco princesė Grace buvo išrinkta 1961 metais. Ją pasekė Kento kunigaikštienė Marina. Penktoji buvo išrinkta pernai — grakščioji Siamo Sirikit.

Kento princesė, Marinos duktė, Aleksandra jau kelinti metai išrenkama į geriausiai pasauly apsirengusių moterų dešimtuką. Į tą patį dešimtuką pateko ir imperatorienė Farah ir Belgijos princesė Paola.

Princesė Margarita kelis kartus buvo nominuota, bet kol kas dar nepateko. Po jos vizito Amerikoje 1965 metais, ji vieno Kalifornijos madų kūrėjo buvo apšaukta kaip prasčiausiai apsirengusi — archaiškai, netinkančiai jos amžiui ir visiškai nemadingai.

Karališkos moterys visada susiduria su neišvengiama sąlyga, kad jų rūbai turi būt pagaminti jų valdomame krašte. Internacionalinių salonų kritika nieko nereiškia prieš furorą, kurį jos sukeltų tarp vietinių gyventojų, užsisakydamos rūbus užsieniuose.

Kai Windsoro kunigaikštienė ar princesė Margarita gali laisvai pirktis savo balines suknias Paryžiuje, karalienė sulauktų didžiausio anglų madų kūrėjų pasipriešinimo, jei užsidėtų Dioro ar Balmain rūbą.

Visas karalienės Elzbietos garderobas yra lyg Anglijos audinių industrijos paroda. Danijos karalienė Ingrid puošiasi pasaulinio garso kailininko Finn Birg Christensen siūtais kailiniais, o japonų imperatorienė ir jos marčios — japoniškais šilkais ir perlais.

Net ir tuose kraštuose, kurie nėra garsūs savo madų salionais, karalienės ir princesės vengia pirktis viską Paryžiuje. Olandijos princesė Beatrix savo vestuvinę suknelę užsisakė mažame Amsterdamo Maison Linette salone.

Graikų karališkosios damos užsisako savo rūbus Paryžiuje, pas Jean Desses, kuris yra gimimo graikas. Jis paruošė visą princesės Sofijos kraitį ir jos vestuvinę suknelę, kai ji tekėjo už Ispanijos princo Juano Carlos.

Anglijos karalienė Elzbieta II-ji

Danų princesę ir dabartinę Graikijos karalienę Anną Marią aprengė danas Holger Blom. Bet dabar jaunoji karalienė, sekdama graikišku papročiu, perkasi rūbus pas Desses.

Tiktai tų kraštų karalienėms paliktas laisvas pasirinkimas, kurie neturi savo madų salonų. Jos visos perkasi rūbus Paryžiuje. Monaco princesė Grace pasirinko Balenciagą, imperatorienė Farah — Diorą ir Estereli, o karalienė Sirikit — Pierre Balmain. Tad nenuostabu, kad jos renkamos į geriausiai apsirengusių dešimtuką.

Tačiau ir jos kai ką perka savo kraštuose. Princesė Grace turi savo siuvėją Monte Carlo, karalienė Sirikit siunčia Balmain Siame pagamintas medžiagas ir Farah, anksčiau pirkdavusi viską Paryžiuje, daugiau ir daugiau rūbų užsisakinėja pas Irano siuvėjas.

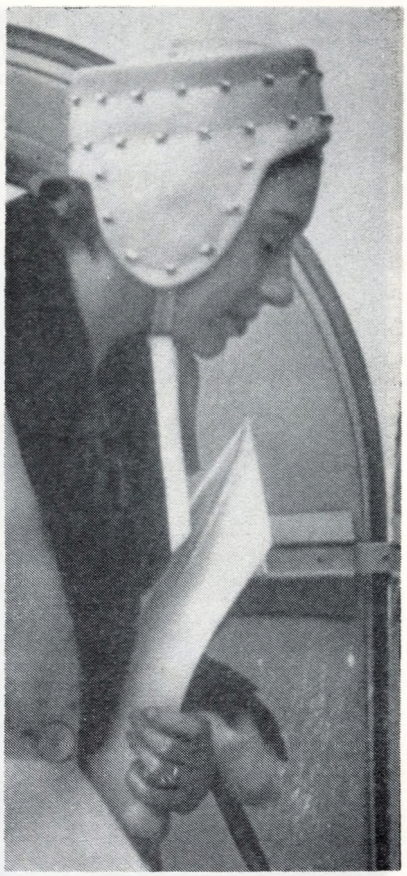

Princesė Margarita

Aprengti karalienę, nėra taip labai paprasta. Graikas Desses paaiškina: "Karalienė turi rengtis žmonėms. Jei ji užsidėtų, kad ir labai elegantišką, bet kuklią eilutę, žmonės ją nušvilptų. Taigi, kiek geras skonis leidžia, ji visada turi būt šiek tiek persipuošus." Karalienės Elzbietos siuvėjas Hardy Amies nusiskundė: "Sukurti rūbus, kuriuos visas pasaulis tyrinėja per padidinamą stiklą nėra jau taip lengva."

Karalienės motinos turi taip pat problemų, rengdamos savo dukteris. Graikų Frederika kreipėsi į Jean Desses, kad jis padėtų sudominti jos paprastą, sportiškai nusiteikusią ir savo išvaizda nesirūpinančią Sofiją, madomis. Kai Sofija atvažiavo į Paryžių, Desses leido jai išsirinkti iš savo parodos labiausiai patinkančią suknelę. Sofijai tai patiko. Sakoma, kad ji dėvėjo vieną Desses sukurtą, kai pirmą kartą patraukė savo būsimo vyro, Ispanijos princo Juano Carlos dėmesį.

Anglijos princesė Anne taip pat perėjo per "blue jeans" periodą. Dabar, sulaukusi šešiolikos metų, ji pradėjo daugiau kreipti dėmesio į savo rūbus, dažnai kreipdamasi patarimo į savo motinos pusseserę, elegantiškąją Aleksandrą.

Rūbų ilgis karalienėms tikras galvosūkis. Niekas taip senamadiškai ne-

Tailando karalienė Sirikit

atrodo, kaip per ilga suknelė. Bet per trumpi rūbai taip pat sukelia momentalią kritiką. Karalienėms nedera rodyti savo kelių. Jos rūbai turi būt ir pakankamai ilgi ir pakankamai laisvi, kad ir lipnant iš limuzino, nešvysteltų nuogas kelias. To griežtai laikosi karalienė Elzbieta. Dabartinė anglų miniskirt mada, atrodo, niekad neras atgarsio karališkuose dvaruose.

Tačiau šiandieninė kelių problema atrodo nereikšminga, palyginus su praeities griežtais papročiais. Prieš Antrąjį pasaulinį karą Japonijos imperatoriaus šeima tebuvo matoma tik oficialiuose portretuose, apsirengusi išpūstais karališkais drabužiais ir su karūnomis. Šiandien Japonijos princesių fotografijos dedamos moterų žurnalų viršeliuose ir plačiai aprašomas jų moderniškas apsirengimas.

Daugelis karališkųjų damų yra entuziastingos sportininkės ir retkarčiais jas galima matyti jojančias ar slidinėjančias. Belgijos princesė Paola ir demokratiškos Norvegijos karaliaus Olavo dukterys fotografuojamos net maudymosi kostiumuose. Bet net ir italė Paola niekad nedėvi bikini.

Norvegijos princesės Ragnhild ir Astrid, abi ištekėjusios už "prastuolių", visai tų taisyklių nesilaiko ir mažai kas kreipia dėmesio kaip jos apsirengusios. Jau nuo pat mažens jos buvo fotografuojamos maudymosi kostiumuose ir norvegai iš to didelės istorijos nedaro.

Daugelis karalienių ir princesių vengia labai iškirptų vakarinių suknelių. Išimtis yra Britų Margarita, kuri jau iš pat jaunystės mėgo savo drąsa stebinti pasaulį.

Pagal taisykles, karališkųjų damų vakarinės suknelės turi būti pakankamai paprastos, kad būtų pastebimi jų brangūs karoliai, sagtys ir diademos. Jos turi būt šviesių spalvų ir turtingos medžiagos, kad jas minioje pastebėtų. Jos turi būt patogiai pasiūtos, kad damos galėtų laisvai ir grakščiai judėti. Išimtis tik taikoma Rytų kraštų valdovėms, nes jos iškilmingom progom dėvi tautinius rūbus.

Irano Farah tokiom progom pati sukūrė savo originalų stilių. Jos rūbai siuvinėti brangakmeniais ir puošti šermonėliais. Jos laimei, Farah yra aukšta ir dėvi aukštom kulnim batus. Mažesnę moterį tokie rūbai sužlugdytų. Prie tų suknelių Farah dėvi neįkainuojamo brangumo papuošalus, kuriais Iranas visame pasauly garsus.

Karalienė Elzbieta per 15 savo valdymo metų pakeitė senovišką Britų tradiciją, kad karalienių vakarinės suknelės turi turėt pakietintus plačius krinolinus. Ji dažniausiai pasirenka švelnesnes, labiau krintančias medžiagas, kaip satiną, mezginius ir peau de soil, papuoštas siuvinėjimais ir perlais. Tos medžiagos ir siauresnė linija suteikia jai aukštesnę išvaizdą, nes Elzbieta yra tik penkių pėdų ir keturių inčių.

Karalienės vengia įvesti kokią nors naują mados pakraipą, bet kartais tai atsitinka spontaniškai. Kai karalienė Fabiola, pirmą kartą po sužieduotuvių su karaliumi Baudouinu pasirodė Briusely, dėvėdama minko kailių kepurę, Belgijos moterys tuojau pat pradėjo dėvėti kailines kepures. Atvažiavusi iš Paryžiaus Farah paskleidė po Iraną tada naujas išpūstas šukuosenas. Po princesės Aleksandros vestuvių vise eilė Anglijos nuotakų pasisiūdino mezgininės sukneles.

Nežiūrint, kad karališkosios damos

Irano imperatoriaus žmona Farah

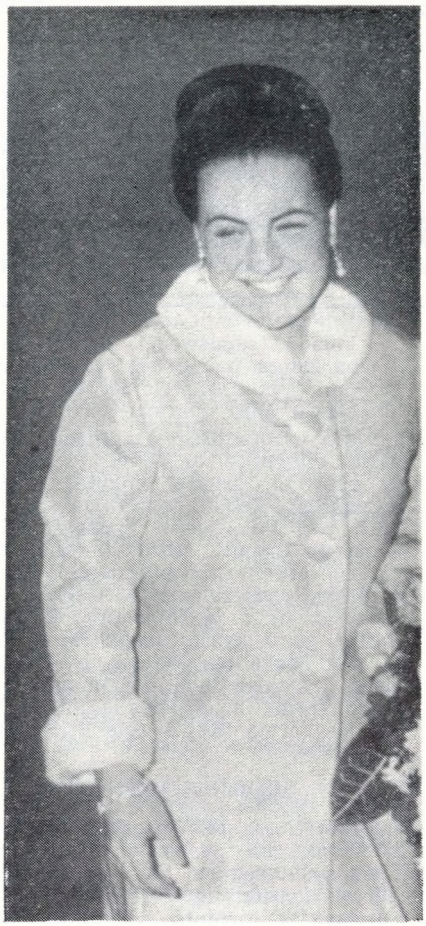

Olandijos princesė Margriet

yra vienos turtingiausių moterų pasaulyj, daugelis iš jų parodo stebinantį taupumą. Danų karalienė ir jos dukterys dažnai eina apsipirkti į gatavų rūbų krautuves. Princesė Aleksandra taip pat sugeba nebrangiai apsirengti, nes ne viską užsisako madų salonuose.

Princesė Michiko dažnai persisiūdina savo drabužius, o danų princesė Benediktė net pati kartais pasisiuva kasdieninę suknelę.

Elzbieta dažnai baigia sudėvėti savo išeigines eilutes kasdien. Kol Anne buvo mažesnė už motiną, jai būdavo persiuvamos tinkamos karalienės suknelės.

Dažniausiai karališkieji rūbai niekam nedovanojami. Tik viena Irano Faros mokyklos draugė giriasi dėvinti Faros sukneles.

Kiek karalienės išleidžia savo rūbams, labai sunku būtų nuspręsti. Kai kada parlamentarai pakelia triukšmą dėl jų valdovių išlaidų. Neseniai Belgijos socialistai puolė karališkąjį dvarą, nes princesė Paola išleidžianti 1.200 dolerių į metus batams. Anglai barė sugrįžusią iš Amerikos Margaritą, kad ji tos kelionės rūbams išleidusi 11.200 dolerių.

Dažniausiai rūbai perkami iš valdžios paskirtos algos ar išlaikymo pinigų. Išlaidos priklauso nuo visokių progų ir ypatingai kelionių.

Kaip ir paprastiems žmonėms taip ir karaliams brangiai kaštuoja dukterų ištekinimas ir jų kraitis.

Graikai visai neslėpė, kad Ispanijos princo Juan Carlos šeima pareikalavo iš jų turtingo kraičio ištekančiai Sofijai.

Faros Dibos kraitį supirko Paryžiuje jos būsimasis vyras — Šachas. Farah buvo neturtinga ir, pirmą kartą susitikusi su Šachu, skundėsi jam kaip jai sunku susidaryt lėšų tęsti studijas Paryžiuj. Paskutiniuoju metu, ryšium su socialinėm reformom Irane, Farai uždrausta per daug pinigų praleisti drabužiams.

Kaip gi tad rengiasi šių dienų karališkosios damos?

Atsižvelgiant į skonį, atsižvelgiant į protokolą ir į jų, kaip ir kiekvienos moters tobulumus ir trūkumus, daugelis kilniųjų damų rengiasi elegantiškai. Išimčių yra labai mažai. Karalienės ir princesės nebūtinai visada atrodo kaip naujausi modeliai, bet paprastai jos savo išskirtinei padėčiai gėdos nedaro.

MIEGAS

Nemiegojęs žmogus gali išbūti vos kelias dienas, kai tuo tarpu nevalgęs — visą mėnesį.

Dėl blogo miego žmogus tampa nervingas, irzlus, dažnai serga. Blogai miegantys vaikai silpniau vystosi. Suaugusiam žmogui per parą vidutiniškai reikia miegoti aštuonias valandas. Protinį darbą dirbančiam — daugiau, fizinį — mažiau.

Reikia įprasti gulti kas vakarą tuo pačiu laiku, nes tada greičiau ir giliau užmiegama. Užmigti padeda tam-

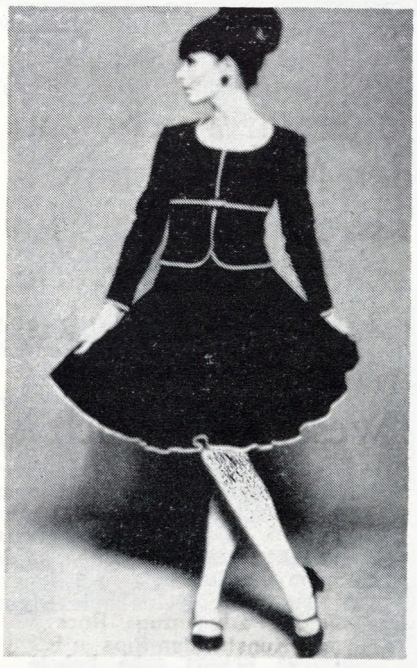

sa, ramybė, šilta vonia, pasivaikščiojimas prieš miegą ir gerai išvėdintas kambarys. Prieš gulant nereikia: dirbti įtempto protinio darbo, prisivalgyti ir gerti stiprios arbatos ar kavos. Nuolatinis rūpestis ir nervingumas trukdo geram miegui. Sutrikus miegui, reikia nedelsiant kreiptis pas gydytoją, nes daugelio ligų pradžia yra nemiga. Reikia vengti miego tablečių, nes tai yra nuodai ir organizmas prie jų greit pripranta.

VYRAMS

Vyrai vis dažniau ir dažniau pasirodo madų žurnalų puslapiuose. Kartais kyla klausimas, kas dabar spalvingiau apsirengia: vyrai, pasidabinę spalvotomis liemenėmis, šalikais, raštuotais sportiniais marškiniais, ar moterys — labai dažnai pasirenkančios bazines spalvas ir paprastas formas. Žinoma, madoms vadovauja ilgaplaukiai jaunuoliai su londoniškiu Mod Look.

Kas gi tas Mod?

Tai aukštom apikaklėm megztiniai, gėlėti marškiniai su edvardiškom apikaklėm, platūs margi kaklaraiščiai, sportiški švarkai su epoletais ir tiesiai kirptos kelnės (stowepipes). Kai kurie dar dėvi augštom kulnim batus, kepures ir plačius diržus, bet tai nebūtina. Tos prašmatnybės prasidėjo Londone 1957 metais ir paplito po visą Europą. Visą tą madą pradėjo jaunas škotas John Stephen, atidarydamas vyriškų rūbų krautuvę Carnaby gatvėje. Šita mada buvo reikalinga pakeisti anksčiau jaunimo toleruojamam beatnikų apsileidimui. Stephens drabužiai turi stilių ir yra tvarkingi.

Šiaurės Amerikoje Mod stilius taip pat bematant išplito ir, atrodo, turės didelės įtakos ateities madoms. Švarkai siuvami daugiau pritaikomi prie figūros, apsiaustai žymiai trumpesni, kelnės siauresnės ir bendra išvaizda daug elegantiškesnė.

Vyresnių vyrų mados taip pat keičiasi. Dabar vyriškoms eilutėms naudojamos daug įvairesnės medžiagos, vilna maišyta su sintetinėm medžiagom, tikras šilkas, nesiglamžanti medvilnė ir brokatas. Tos medžiagos yra lengvesnės ir žymiai spalvotesnės kaip anksčiau.

Vyrų kirpyklos pavirto į salonus, ir kai kurios firmos gamina išskirtinai vyrams pritaikytą kosmetiką.

Naujos mados — Rasutė Arbaitė

Miegas nulemia ne tik išvaizdą, bet ir nuotaiką. Koks yra žvalus ir energingas žmogus po ramaus ir gilaus miego. Todėl stenkimės miegoti gerai ir pakankamai.

Šeimininkių kampelis

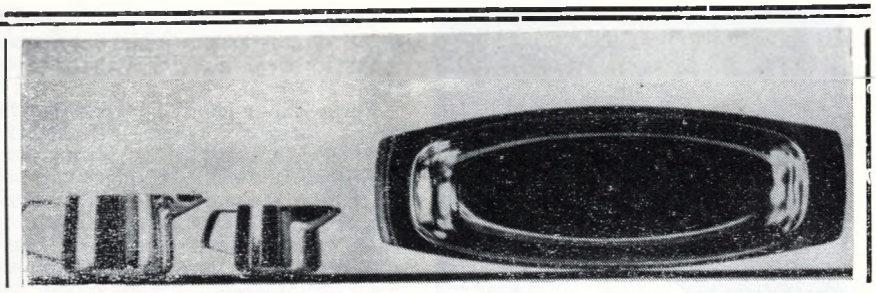

Bulvių ir grybų apkepas

Įpatingai skanu, kas mėgsta grybus.

6 vidut. dydžio bulvės,
1 šaukštelis druskos ar kiek daugiau,
¼ šaukštelio pipirų,
4 šaukšteliai sviesto arba margarino,
2 kiaušiniai,
½ puod. pieno.
¾ svaro grybų,
¼ puod. sviesto arba margarino, druskos, pipirų pagal skonį,
1 vidutinis svogūnas,
2 šaukštai smulkiai kapotų petruškų.

Nuluptas bulves išvirti ir gerai nusunkus sugrūsti. Pridėti prieskonius, sviestą, pieną, kiaušinius ir viską gerai išplakti.

Įkaitintam svieste pakepinti smulkiai kapotą svogūną (apie 5 min.), pridėti grybus, druską, pipirus, patroškinti dar apie 5 min. Įdėti petruškas, permaišius, nuimti nuo ugnies.

Indą (kaserol) ištepti sviestu. Išdėti košę ant dugno ir šonų 1 inčo storumu. Į vidų sudėti grybų mišinį ir padengti viską likusia koše. Kepti 15-20 min. prie 400°.

Galima šį patiekalą paruošti ryte, pridengti plastikiniu popierium ir laikyti kambario temperatūroje iki kepimo laiko.

Makaronų (noodles), šviežių kopūstų ir grybų apkepas

Labai skanus patiekalas prie paukštienos arba kitokios mėsos.

1 pakelis ¼ inč. platumo makaronų,
¼ puod. aliejaus,
1 svogūnas, kapotas,
2 šakelės salierų,
¼ svaro grybų,
½ puod. vištienos buljono,
¼ galvutės šviežio kopūsto, smulkiai piaustyto,
2 šaukšteliai druskos, pipirų,
2 plakti kiaušiniai.

Virti makaronus apie 6 min. Vandenį nupilti, bet nenusunkti. Įkaitusioj alyvoj pakepti svogūną, pridėti kapotus grybus, salierus, kopūstus, druską, pipirus. Viską pakepinti keletą minučių. Supilti šį mišinį į makaronus, pridėti plaktus kiaušinius, ½ puod. viščiuko buljono ir išmaišyti. Patikrinti druską.

Supilti į riebalais išteptą indą ir kepti 1 val. prie 350°.

Sūrio pagalėliai

Geras priedas sriubai arba malonus pakaitalas prie saldumynų.

½ puod. sviesto,
5 šaukštai grietinėlės,
10 šaukštų tarkuoto cheddar sūrio,
1 puod. miltų,
1 plaktas kiaušinis.

Sviestą gerai ištrinti ir po truputį, visą laiką trinant, pilti grietinėlę. Įmaišyti miltus ir sūrį. Daryti pynę piršto storumo ir supjaustyti 2 inč. ilgumo pagalėliais. Išdėti ant skardos, patepti plaktu kiaušiniu ir kepti apie 12 min. prie 350°. Išeina apie 24 pagalėliai.

Aprikosų kremas

1 puod. džiovintų aprikosų,
4 puod. vandens,
1 puod. cukraus,
½ puod. monų kruopų,
grietinėlė.

Aprikosus vandeny virti kol pabadžius šakute trinsis į koše. Kai išvirs, dapilti verdančio vandens tiek, kad būtų 6 puodeliai. Supilti atgal į puodą, įmaišius cukrų ir monų kruopas virinti kol sutirštės. Supilti į didelį dubenį ir plakti elektrine mašinėle (mixeriu) didžiausiu greičiu, kol išsiplaks lengvas ir purus kremas.

Duoti į stalą šiltą su saldžia grietinėle arba atvėsinti ir papuošti plakta grietinėle.

Biskvitai — Piršteliai (suomiški)

Tinkami prie ledų ar kavos.

1 puod. minkšto sviesto,
½ puod. cukraus,
1 kiaušinis,
1 šaukštelis migdolų ekstrakto,
½ šaukštelio druskos,
3 puod. sijotų miltų.

Apvoliojimui: 1 plaktas kiaušinis, cukraus, ½ puod. smulkiai kapotų migdolų.

Sviestą gerai ištrinti su cukrumi, pridėti kiaušinių, migdolų extraktą ir druską. Viską sumaišius įberti miltus ir tešlą gerai išminkyti. Daryti pirštelius 2½ inč. ilgumo ir pusės inč. storumo, pamirkyti plaktam kiaušinyje, pavolioti cukruje ir migdoluose. Uždėjus ant sviestu išteptos skardos kepti apie 8 min. (arba kol lengvai parus prie 375°. Išeina apie 6 tuzinai.

Margas keksas arba bobelė
(Labai geras.)

5 kiaušiniai,
1 puod. sviesto,
1⅞ puod. cukraus,
¾ puod. pieno,
1¾ puod. miltų (cake flour),,
1½ šaukštelio kepimo miltelių,
1½ šaukštelio druskos,
1 citrinos nutarkuota žievė,
1 apelsino nutarkuota žievė,
3 šaukštai citrinos sunkos, 1 šaukštelis vanilijos, 3 unz. kepim. šokolado (semisweet), tirpinto, arba galima paimti 4½ šaukšto kartaus kakao sumaišyto su mažu kiekiu šilto cukraus syrupo.

Visus produktus reikia turėti kambario temperatūros. Sviestą ištrinti su cukrumi, druska, citrinos sunka ir vanilija. Įplakti po vieną kiaušinius, visą laiką gerai maišant. Pilti pieną po truputi. Miltus persijoti su kepimo milteliais ir dalimis dėti i tešlą. Viską gerai sumaišyti. Atskirti puse tešlos ir į ją įmaišyti šokoladą. Norint gauti gražų marmuro efektą — pilti pakaitom šviesią ir tamsią tešlas į atskirą indą. Po to supilti į kekso formą arba apvalią su skyle bobelės formą. Kepti apie 1,15 min. prie 300°.

Migdolinis keksas

Lengvai ir greitai pagaminamas pyragas.

4 kiaušiniai,
2 puod. cukraus,
6 šaukštai tirpinto sviesto.
6 šaukštai tirštos grietinėlės,
¾ puod. migdolų,
½ šaukštelio migdolų extrakto,
2 puodeliai miltų,
⅛ šaukštelio druskos,
1½ šaukštelio kepimo miltelių.

Kiaušinius su cukrum ištrinti iki baltumo. Įsukti ištirpintą, gerai atvėsusį sviestą, grietinėlę, migdolų extraktą ir nuluptus, išdžiovintus ir smulkiai sumaltus migdolus. Miltus persijoti su kepimo milteliais ir druska, suberti į tešlą ir viską gerai sumaišyti. Tešlą supilti į sviestu išteptą formą ir kepti 50-60 min. prie 350°. Išėmus iš formos apibarstyti cukraus pudra.

A. Mikšienė

Špinatų roliadas

1 puodelis miltų,
½ puodelio sviesto,
½ puodelio lengvos grietinėlės,
4 kiaušiniai (atskirti tryniai ir baltymai),
1 pakelis šaldytų špinatų,
2 šaukštai sutarkuoto parmezano sūrio,
druskos, pipirų,
2 maži svogūnėliai,
druskos, pipirų, cayenne pipirų,
1 puodelis maltos virtos mėsos (višta, kumpis ar kt.),
¼ puoduko rūgščios grietinės.

Miltus ir 2 šaukštus sviesto pakepinti iki gelsvumo, atskiesti grietinėle taip, kad pasidarytų tiršta košelė. Nukelti nuo ugnies ir įmaišyti po vieną 4 kiaušinių trynius.

Išvirti špinatus. Nuplauti ir gerai nusausinti; smulkiai sukapoti arba sumalti ir sujungti su kiaušinių trynių mišiniu pridedant parmezaną, druską ir pipirus ir atsargiai įmaišyti išplaktus kiaušinių baltymus. Visą tą mišinį supilti į gerai sviestu išteptą pailgą kepimo indą ir kepti krosnelėje prie 325° apie 45 minutes.

Tuo tarpu paruošti įdarą: susmulkinti svogūnus ir juos lengvai pakepinti likusiame svieste, pridėti maltą mėsą, prieskonius ir grietinę ir laikyti karštai.

Kai špinatų mišinys iškeps, išimti iš krosnelės ir padėti ant švaraus rankšluosčio, suvynioti kaip roliadą ir taip trumpai palaikyti. Išvynioti ir ant jo išsklaidyti įdarą. Vėl suvynioti ir padėti į pašildytą pusdubenį, dar pabarstyti parmezanu ir paduoti karštą su grybų sosu.

Grybų sosas.

1 šaukštas sviesto,
1 šaukštas miltų,
½ svaro susmulkintų grybų,
½ puoduko buljono arba vandens, druskos ir pipirų,
2-3 šaukštai rūgščios grietinės.

Sumaišyti miltus ir sviestą keptuvėlėje ir juose lengvai pakepinti grybus. Kai grybai suminkštės, pridėti buljono ar vandens ir maišant dar kurį laiką patroškinti. Prieš pat paduodant įmaišyti rūgščią grietinę ir gerai viską pakaitinti.

Blynai su grybais

¼ svaro sviesto,
2 šaukštai miltų,
¼ puoduko pieno,
3 tryniai,
druska, pipirai,
3 išplakti baltymai,
½ svaro šviežių, riekelėmis supjaustytų grybų,
1 šaukštas smulkiai sukapoto svogūno,
1 arb. šaukštelis susmulkintų petruškų,
paprikos,
2-3 šaukštai rūgščios grietinės,
Sutarkuoto parmezano sūrio.

Keptuvėlėje padaryti minkštą košelę iš sviesto ir miltų. Supilti pieną ir gerai išsukus atšaldyti. Kai atšals, pridėti kiaušinių trynius, truputį druskos, pipirų ir sujungti su išplaktais kiaušinių baltymais. Iš gautos tešlos iškepti keturis nemažus, plonus blynus. Juos kepti kiekvieną atskirai keptuvėje, nelabai karštai. Truputyje sviesto ištušyti grybus, pridėjus svogūnus, petruškas ir papriką.

Kepimo indą gerai ištepti sviestu ir ant dugno padėti vieną blyną. Ant jo uždėti maždaug trečdalį tušytų grybų, ant grybų uždėti antrą blyną, ant jo vėl grybų, ant jų trečią blyną ir likusius grybus, uždengti paskutiniu blynu. Ant viršaus užpilti rugščios grietinės, užbarstyti parmezano sūriu ir kepti krosnelėje, indo neuždengus, prie 375° apie pusę valandos. Paduoti į stalą kol dar labai karšti.

RUOŠIANTIS SVEČIŲ PRIĖMIMUI

Ruošiantis priėmimui kviestinių svečių reikia iš anksto viską gerai apgalvoti ir susiplanuoti. Ypatingai reikia viską turėti galvoj, jeigu laukdamos daug svečių numatome, kad pagelbininkės neturėsim ir viską teks pačioms pasidaryti.

Pirmiausia tad iš anksto susiplanuokime ką ir kaip duosime svečiams valgyti, antra — viską susipirkime iš anksto, trečia — pasigaminkime viską, kas tik galima, bent viena diena anksčiau ir ketvirta — neapsikraukime virtuvės atmatomis ir nešvariais indais.

Ruošdamos maisto meniu nenumatykime tokios rūšies maisto, kurio gaminimas reikalautų mūsų nuolatinio dėmesio tada, kai svečiai jau bus atėję. Pasitikrinkime reikalingus receptus (nesvarbu ar jie stovi mūsų galvoj ar užrašuose) ir susidarykime smulkų reikiamų pirkti daiktų sąrašą. Pagalvokime ne tik apie maistą, bet ir apie maisto gaminimui reikalingus indus bei įrankius. Tai sutaupys daug ne tik laiko, bet ir nervų.

Kai niekas mums nepadeda ruošiantis svečių priėmimui, tai viskas, ką tik iš anksto pasidarysime, bus didelis palengvinimas. Pilnas panaudojimas šaldytuvo ir "freezer'io", ruošiant maistą iš anksto, yra didelė pagelba.

Ruošdamosios didesniam svečių priėmimui ir norėdamos viską paruošti be padėjėjos, kaip kad minėjau, neapsikraukime nešvariais indais ir atmatomis: gamindamos maistą visą laiką valykime. Nulupto svogūno lukštus tuoj pat sumeskime į atmatų dėžę, kiaušinių lukštus — taip pat; kur nutėškėme ar paliejome, tuoj pat pašluostykim. Naudojamus įrankius ir indus išplaukime tuoj pat, kai tik jie atliko. Ypatingai svarbu tuoj pat išplauti puodus: kol jie nepridžiūvę, išvalyti pakaks poros minučių laiko, o priskretusius turėsime ir gramdyti ir šveisti ir plauti. Kai viską valysime čia pat, bedirbdamos, neturėsime tiek daug darbo tada, kai jo labai nenorėsime — būtent, kai jausimės pavargusios ir išsisėmusios išėjus svečiams.

Dar vienas dalykas. Tai viešnių pagelba. Jos geriau venkime. Jeigu viską būsime iš anksto gerai pasiruošusios ir susiorganizavusios, mums jų pagelbos visiškai nereiks, o jeigu dar kas nors ir nebus visai tvarkoj, tai virtuvėn atėjusios viešnios tik painiosis mums po kojų ir mus tik nervins. Mandagiai, bet griežtai jų pagelbos atsisakykime; nebent kuri iš viešnių būtų mūsų gera draugė. kuri mūsų skonį ir mūsų virtuvę žino neblogiau už mus pačias.

Z. D.

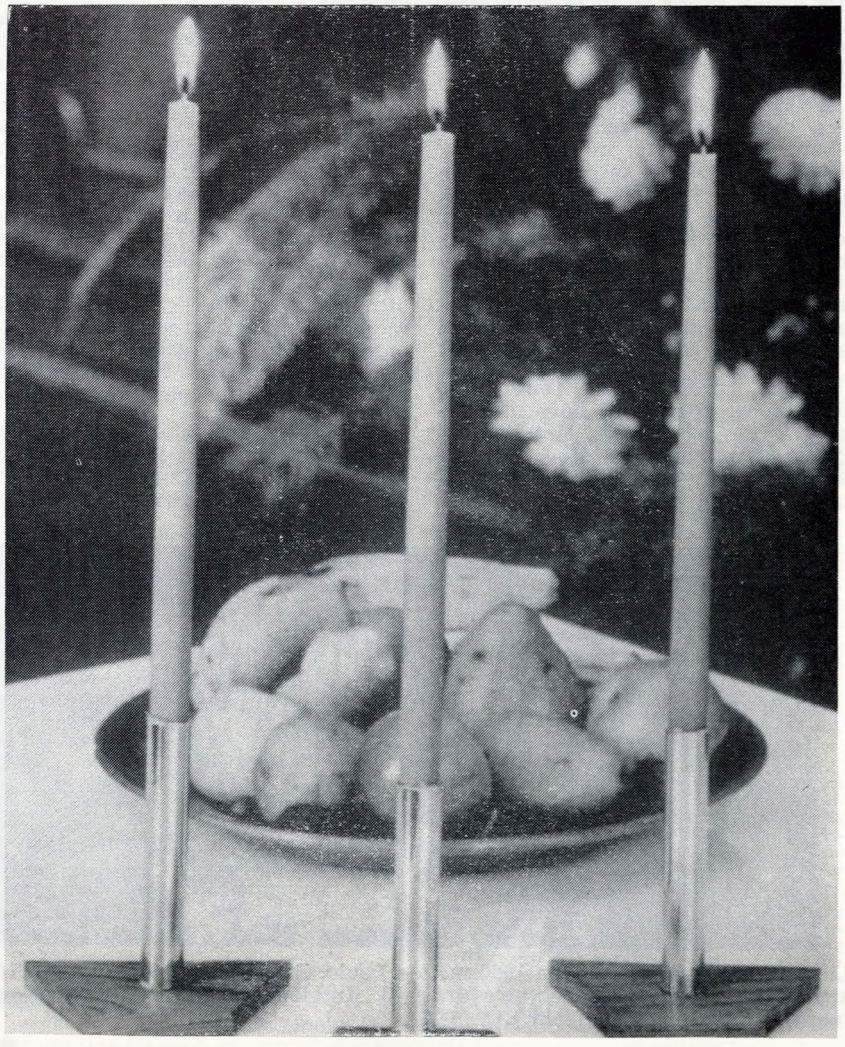

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

TARPTAUTINIS KATALIKIŲ SUVAŽIAVIMAS PARYŽIUJE

1966 m. lapkričio 7-9 dienomis Paryžiuje įvyko Katalikių Moterų Organizacijų Pasaulinės Unijos (UMOFC) studijų dienos, tema "Moters teisės šių dienų gyvenime".

Šiame tarptautiniame suvažiavime dalyvavo 70 kraštų katalikių organizacijų vadovės, atvykusios iš visų pasaulio kontinentų. Lietuvių Katalikių Organizacijų Pasaulinę Sąjungą atstovavo B. Šlepetytė-Venskuvienė.

Studijų dienų metu nagrinėtos moters teisės ir jų problemos: Vedybiniame, socialiniame — visuomeniniame ir Bažnyčios gyvenime. Prieš šias studijų dienas UMOFC išsiuntinėjo jai priklausančioms katalikių moterų organizacijoms anketas aukščiau minėtais klausimais. Atsiliepimai į anketas buvo labai gausūs (virš 1000). Daugelio kraštų katalikės jautriai reagavo į moters teisių problemas šių dienų realybėje duodamos konkrečius bei išsamiai pagrįstus pavyzdžius anketų atsakymuose. Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjunga apklausinėjusi nesenai atvykusias iš Lietuvos, pasiuntė UMFOC anketų sintezę apie moters padėtį Lietuvoje. Šioje UMFOC studijų dienos eigoje iš organizacijų gautų anketų sintezės buvo pirmoje eilėje pristatytos dalyvėms ir susilaukė didelio susidomėjimo.

Po studijų dienų įžanginės paskaitos "Šių dienų moters teisių problema" (skaitė Vienos un-to profesorė Dr. E. Weinzierl), atstovės susibūrė net dviejų dienų diskusijoms simpoziumuose. Pirmasis vyko tema "Moters teisės ir vedybos", antrasis — "Moters padėtis socialiniame ir visuomeniniame gyvenime". Diskutuota remiantis anketų sintezėmis bei ieškota konkrečių galimybių problemoms išrišti, ypatingai tarptautinėje plotmėje.

Moters problemoms religiniuose klausimuose išsiaiškinti buvo nagrinėta atskiroje paskaitoje "Moteris Bažnyčios gyvenime" (skaitė UMOFC) pirmininkė P. Bellosillo). Paskaita, kaip ir anketų sintezės šia tema, susilaukė iš studijų dienų dalyvių pusės ypatingo dėmesio. Tuo labiau, kad Vatikano II suvažiavimas, suteikdamas didesnę atsakomybę pasauliečių apaštalavimui, įpareigojo šioje atsakomybėje ir moteris.

Baigiantis studijų dienoms, Prancūzių Katalikių Akcijos Centras suruošė dalyvėms priėmimą — nuotaikingą vakarienę, kurios metu 70 kraštų katalikių vadovės turėjo progos dar artimiau savitarpyje susipažinti ir pasidalinti organizacijų patirtimi.

KATALIKIŲ IR PROTESTANČIŲ MOTERŲ PASITARIMAI

Katalikių ir protestančių moterų vadovaujami posėdžiai, Visuotinos Bažnyčios vienybės dvasioje tęsiami toliau ir vienas tokių susirinkimų įvyko 1966 m. birželio mėn. Šveicarijoj.

PASAULINĖ KATALIKIŲ MOTERŲ ORGANIZACIJŲ UNIJA

Pasaulinė Katalikių Moterų Organizacijų Unija įkurta kat. moterų suvažiavime 1910 m. rugpjūčio mėn. 26-27 d. Briuselyje, Belgijoje. Jos tikslas jungti pasaulio kat. moterų organizacijas ir atstovauti katalikes pasaulinėse organizacijose, platinti krikščionišką pasaulėžiūrą tautose, remti ir koordinuoti katalikės įnašą į tautų gyvenimą.

Šiuo metu Unija (UMOFC) apjungia 36 milijonus organizuotų moterų visuose penkiuose kontinentuose. Vyriausias organas Taryba, į kurią kiekviena priklausanti organizacija siunčia tris atstoves. Taryba priima veikimo programą ir išrenka Biūrą, kuris vykdo Tarybos nutarimus. Unijos pirmininkę tvirtina Šv. Tėvas. Į Biūrą įeina sprendžiamuoju balsu Tarptautinės katal. mergaičių Globos Sąjungos pirmininkė ir Tarpt. Katl. Mergaičių Federacijos pirmininkė.

Unija turi savo atstoves Jungtinių Tautų Ekonomijos ir Socialiniame komitete, Jungtinių Tautų Švietimo ir Kultūros Organizacijoj (UNESCO), Jungtinių Tautų Tarptautiniame Vaikų Fonde (UNICEF), J. T. Maisto ir Agrikultūros Organizacijoje (FAO), Europos Taryboj ir Tarptautinėje Darbo Organizacijoje Ženevoje.

Unijos atstovės gina moterų teises, kelia motinystės sąlygų pagerinimą, tėvų teises į vaikų auklėjimą, švietimo lygio pakėlimą ir kt. Uniją ypatingai remia UNESCO, kuri materialiai padeda pravesti švietimo kursus Afrikoj, Azijoj bei Lotynų Amerikoj.

Liet. Kat. Mot. D-jos valdyba 1966 m. Sao Paulo, Brazilija. Iš kairės: E. Madeikienė (ižd.), P. Palivanienė (vice-pirm.), J. Kutkienė (pirm.), A. Sinkevičienė (narė), V. Stočkūnienė (sekr.).

KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

vyksta šiais metais balandio 29 — 30 dienomis Toronte, Tėvų Pranciškonų Prisikėlimo parapijos patalpose, 1011 College St.

Suvažiavimas yra šaukiamas ne vien tik skyrių atstovėms. kaip iki šiol būdavo. Visos narės be jokios išimties, kurios tik nori ir gali, kviečiamos ruoštis jame dalyvauti moterų veiklai apžvelgti, ateities planams sudaryti, pabendrauti ir sustiprėti iš patirties ir laimėjimų.

Centro Valdyba

• Atsiųsta paminėti

Ateitis nr. 9-10 Lietuvių Katalikiškojo Jaunimo žurnalas. Vyr. red. S. Radvila. Prenumerata metams: $5. Adresas: 4545 West 63rd Str., Chicago Ill. 60629.

Žvaigždė nr. 1, Tėvų Jezuitų veiklos žinaraštis. Redaktorius: A. Kezys, S.J. Prenumerata metams: $1. Adresas: 2345 West 56th Str., Chicago Ill. 60636.

Moterų Dirva nr. 1, A.L.R.K. Moterų S-gos žurnalas. Redaguoja: Mrs. Dale Murray. Adresas: 205 Luelde St., South Bend, Ind. 46614.

Liet. Katalikių Moterų Organizacijų Sąjungos biuletenis. Redaguoja valdybos pirm. M. Galdikienė, administratorė A. Radzivanienė.

Mažosios Tautos ir Valstybės, jų reikšmė Europai. Parašė Juozas Eretas, išleido Šaltinis — 16 Hound Road, West Bridgford, Nottingham, Gt. Britain.

Skautų Aidas — oficialus Lietuvių Skautų Sąjungos organas. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Kaina — metams $4.—, pusei metų — $2.50. Vyr. redaktorius Antanas Saulaitis, Old Colonial Road, Oakville, Conn., 06779, spausdina Immaculata Press, R.F.D. 2, Putnam, Conn. 06260, U.S.A.

Garbės prenumeratos:

M. Aukštaitė, Chambly, Que., P. Balandienė, Detroit, Mich., M. Balčytienė, Chicago, Ill., E. Dėdinienė, Brooklyn, N. Y., E. Razmienė, Wilmington, Ill., E. Švėgždienė, Toronto, Ont.

Žurnalui aukojo:

$5.00 — E. Dėdinienė, Brooklyn, N. Y.

$4.00 — E. Repšienė, Chicago, Ill.

$3.00 — P. Balandienė, Detroit, Mich., V. Jančauskienė, Chicago, Ill., Prel. M. Krupavičius, Cicero, Ill.

$2.50 — L. Koppienė, Brooklyn, N. Y.

$2.00 — R. Barius, Bridgeport, Conn., S. Čipkienė, Cleveland, Ohio, M. Janonienė, Brockton, Mass., M. Kapočienė, Dorchester, Mass., M. Kežinaitytė, Hamilton, Ont., O. Kizlauskienė, Cicero, Ill., B. Minkevičienė, Chicago, Ill., K. Šliterienė, Waukegan, Ill., O. Tonkunienė, Waterbury, Conn., L. Vitienė, Burlington, Ont.

$1.00 — M. Basalykienė, Toronto, Ont., J. Biliunienė, Port Chester, N. Y., K. Blažienė, Welland, Ont., E. Čepienė, Toronto, Ont., N. Debeck, Chicago, Ill., A. Dragašienė, Toronto, Ont., J. Dromantienė, Chicago, Ill., A. Dulksnienė, Oak Lawn, Ill., A. Dumbrienė, Chicago, Ill., S. Girdauskienė, Chicago, Ill., J. Gaižutienė, Oakville, Conn., K. Grajauskienė, Don Mills, Ont., P. Grabauskienė, Frackville, Pa., R. Ingelevičienė, Brooklyn, N. Y., Prel. P. M. Juras, Lawrence, Conn., G. Juršėnaitė, Chicago, Ill., L. Kairienė, Chicago, Ill., S. Kalvaitienė, Santa Ana, Calif., G. Kazlauskienė, Waterbury, Conn., V. Kubilienė, Ottawa, Ont., V. Kulbokienė, So. Boston, Mass., B. Lukošienė, Langton, Ont., A. Mačiuikienė, Chicago, Ill., E. Majauskienė, Chicago, Ill., A. Maletienė, Chicago, Ill., A. Matukienė, Toronto, Ont., O. Mikšytė, Hamilton, Ont., A. Milčienė, Manchester, Conn., B. Monkevičienė, Dorchester, Mass., S. Ofrasimovienė, Washington, D. C., A. Petokienė, Chicago, Ill., J. Pikturnienė, Cleveland, Ohio, J. Racevičienė, Detroit, Mich., J. Ramonienė, Oacville, Ont., A. Raškauskienė, Toronto, Ont., L. Raubienė, Grand Rapids, Ohio, E. Ribokienė, Brockton, Mass., P. Skeivelienė, St. Catharines, Ont., B. Skrinska, East Lake, Ohio, V. Sniuolienė, Dorchester, Mass., K. Taraškevičienė, Toronto, Ont., I. Ulpienė, Dorchester, Mass., O. Valienė, Detroit, Mich., A. Vilimienė, Toronto, Ont,. B. Zubrickienė, Toronto, Ont., B. Žvinakienė, Chicago, Ill.

ŠILUVOS ŠV. MARIJOS KOPLYČIOS DEDIKACIJOS ir RELIGINIO KONGRESO iškilmių, Washington D.C. rugsėjo 3—5 dienomis, ATMINIMŲ PLOKŠTELĖ jau pagaminta ir galima gauti.

Plokštelės vienoje pusėje telpa minios giedamas PULKIM ANT KELIŲ ir J. Naujalio MIŠIOS giedamos DAINOS, L. VYČIŲ ir A. Stephens chorų. Antroje pusėje telpa: Nokturnas — M. K. Čiurlionio, Sveika Marija — B. Budriūno, Tušti paliktieji Namai — J. Štarkos, Nenuženk nuo akmens, o Marija — B. Markaičio SJ., Oi toli, toli — T. Brazio, O Kristau, Pasaulio Valdove — K. Kavecko.

Plokštelės išleistas nedidelis skaičius. Platintojai ir pavieniai asmenys prašomi nedelsti ją užsisakyti rašant šiuo adresu: ŠILUVA RECORD c. o. BRADLEY RECORDING CO. #31, No. Howard Street Baltimore, md. 21201. Pavieniai perkantiems kaina $5.

MIELOS SKAITYTOJOS

Pranešame, kad nuo 1967 metų sausio 1 dienos "Moters" žurnalo prenumerata yra pakeliama vienu doleriu.

Prenumerata J.A.V. ir Kanadoje bus $5.—.

Australijoje $4,—. Kituose kontinentuose pasilieka, kaip buvusi. Tačiau, kas apsimokės prenumeratą iki 1967 metų kovo 1 d., tas per šį laikotarpį mokės dar seną kainą.

Prenumeratos kėlimas yra nemalonus dalykas nei skaitytojams, nei leidėjoms. Tačiau, neturėdama kitų pajamų ir išsilaikydama tik iš prenumeratų ir nedidelių atsitiktinų aukų, "Moteris" sunkiai verčiasi. Žymiai pabrangus popieriui, spaustuvės ir kitoms techniškoms išlaidoms, leidėjos yra priverstos prenumeratą pakelti. Turime vilties, kad šis nedidelis mokesčio pakėlimas leis ir toliau mums tikėtis mielų skaitytojų paramos.

Leidėjos.

NAUJAS ADRESAS:

MOTERIS

1011 College St. Toronto 4, Ont.

Canada

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMUI

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso metu Čikagoje, buvo priimtas Argentinos Lietuvių jaunimo pasiūlymas užbaigti JAUNIMO METUS Argentinoje. Argentinos lietuvių jaunimas pasinaudodamas IV-jo PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO proga organizuoja **Jaunimo Metų užbaigimą** pagal numatytą programa:

1967, sausio 27 — vasario 2: STUDIJŲ SAVAITĖ, Šiluvos T. Marijonų vasarvietėje.

Vasario 2—5: IV PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS, kur suvažiavęs kitų kraštų jaunimas dalyvauja kaip garbės svečiai.

Vasario 6: Oficialus JAUNIMO METŲ užbaigimas, Šiluvos vasarvietėje.

Vasario 8—23: JAUNIMO STOVYKLA Kordobos kalnuose.

Studijų savaitės metu, paskaitų ir diskusijų temos skirtos Pietų Amerikos lietuvių jaunimui pagal šūkį: **"Pažinkime mūsų tėvų kraštą".** Šis paskaitų ir diskusijų ciklas pritaikintas Pietų Amerikos lietuvių jaunimui, kadangi jis yra gimęs išeivijoje, toli nuo savo tėvų žemės ir neturėjo galimybės jos pažinti.

Tuo tikslu kreipiames į visą pasaulio lietuvių jaunimą kviesdami atvykti į mūsų ruošiamą **Jaunimo Metų užbaigimą**, studijų savaitę, jaunimo stovyklą ir bendrą IV P.A.L. Kongresą.

Parsivežę iš P.L.J. Kongreso ir stovyklos gražiausius prisiminimus ir įspūdžius, norime, kad užsimezgę ryšiai ir pažintys nenutruktų.

Studijų savaitės ir stovyklos metu pagilinsime ir praplėsime savo lietuviškos kilmės dvasią.

Tikimės jūsų atsilankymo.

Mūsų jėgos, mūsų žinios
Laisvai Lietuvai tėvynei.
Jaunimo Metų Užbaigimo Komitetas

LIETUVIŲ KUNIGŲ IR LIETUVIŲ MUZIKŲ ŽINIAI

Religinės muzikos reikalu.

Šventojon Liturgijon įvedus gyvasias kalbas atsiras ir reikalo ir įkvėpimo naujiems religinių giesmių ir instrumentinės muzikos kūriniams.

Bažnyčios drausmė reikalavo anksčiau, reikalauja ir dabar, kad naujų kūrinių ne tik žodžiai, o ir muzikinės kompozicijos būtų patikrintos dijecezinių ar tarp dijecezinių atatinkamų instancijų, ar tie kūriniai yra tinkami giedoti ar groti bažnyčiose.

Kad paraginus lietuvius kompozitorius naujai kūrybai ir kartu apsaugojus lietuvių bažnyčias nuo netinkamų kūrinių, prie Lietuvių Liturginės Komisijos laisvame pasaulyje yra įsteigta Lietuvių Religinės Muzikos Komisija. Jos nariais šiuo metu yra Tėvas Bruno Markaitis, S.J., Kunigas Vladas Budreckas, M.M., Prof. Juozas Žilevičius, Prof. Juozas Bertulis ir Prof. Dr. Leonardas Šimutis, Jr.

Visos naujos kompozicijos, kad galėtų būti giedamos ar grojamos bažnyčiose pamaldų metu, privalo būti patikrintos šios Komisijos ir patiektos kompetentingos instancijos patvirtinimui. Be tokio patvirtinimo kompozicijos negali būti giedamos ar grojamos pamaldų metu.

Senesnės kompozicijos jau anksčiau patvirtintos, nors lietuviškam giedojimui pritaikytos lietuviškam giedojimui iš kitų kalbų, ar pačių lietuvių anksčiau sukurtos, naujo patvirtinimo nereikalingos.

Lietuvių Liturginės Muzikos Komisijos adresas yra: 2345, W. 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

Vyskupas Vincentas Brizgys,
Lietuvių reikalams už Europos.